ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਚੰਦੇਲ

ਬਨਾਮ

ਯੂ.ਪੀ.

(2019 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 946-947)

04 ਨਵੰਬਰ, 2022

[ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ., ਐਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ ਅਤੇ ਪੰਮੀਘੰਤਮ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਸਿਮ੍ਹਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 - ਐੱਸ. 302 ਆਰ/ਡਬਲਯੂ ਐੱਸ. 149, ਐੱਸ. 307 ਆਰ/ਡਬਲਯੂ ਐੱਸ. 149, ਅਤੇ ਐੱਸ. 148 - ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1959 - ਐੱਸ. 25 ਅਤੇ 30 - ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 - ਐਸ. 293 - ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕਤਲ - ਸੱਤ ਦੋਸ਼ੀ - ਮ੍ਰਿਤਕ ਇੱਕੋ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਸਨ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਭਰਾ ਸਨ, ਤੀਜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਦੋਸਤ ਸਨ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਐੱਸ.ਐੱਸ. . 148, 302 ਨੂੰ 149 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ, 307 ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ 149 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ - ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ - ਰੱਖੀ ਗਈ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਗਾੜ ਸਨ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਟੇ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਠੋਸ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਰਭਪਾਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ - ਇਸਤਗਾਸਾ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ- ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ। 1 ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉਹ ਘਟਨਾ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੈ - ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਸਨ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਇੱਕ ਆਮ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ - A6, A10, A7, ਅਤੇ A8 ਦੀਆਂ

ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ, PW-10, PW-11, ਅਤੇ PW-12 ਦੁਆਰਾ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਬੋਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ ਸ਼ੱਕੀ ਸਨ - ਐਫਐਸਐਲ (ਬੈਲਿਸਟਿਕ) ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਸੀ - ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕਿ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ S. 293 Cr.P.C. ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਸੀ - ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਗਰਭਪਾਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਪਿਆ।

ਅਪੀਲ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ - ਇਰਾਦਾ - ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਸਲ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ - ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ - ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਦਾਰ ਜਾਂਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਬੂਤ ਦੇ ਹੋਰ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟੁਕੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸਬੂਤ - ਗਵਾਹ - ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ - ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ - ਰੱਖੀ ਗਈ: ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਅੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਮਕਾਲੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕੁਝ ਮਾਮੂਲੀ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਕੱਪੜੇ, ਕੁਝ ਹੋਰ ਹਥਿਆਰਾਂ, ਆਦਿ, ਆਦਿ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 - S. 293 - ਪਾਲਣਾ - FSL (ਬੈਲਿਸਟਿਕ) ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜਾਂ - ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਰਿਪੋਰਟ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਲੈਬ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਆਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਮੋਹਰ ਸੀ - ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕਿ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਯੋਗ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 293 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ - ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਸੀ - ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਰਟ

ਫੜੇ ਗਏ: 1. ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਗਾੜਿਤ ਸਿੱਟੇ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਠੋਸ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 174][1109-C]

2. ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਸ਼ੁਕਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਧਿਰ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਰੱਖੀ, ਪਰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਕੇਸ ਹੈ। ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤ। [ਪੈਰਾ 174][1109- ਡੀ-ਈ]

3. ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖੁਦ ਘਟਨਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਨਤੀਜੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲ. [ਪੈਰਾ 174][1109-E-F]

4. (ਏ) ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ (ਬੀ) ਤਹਿਰੀਰ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਸੰਭਵਤਾ (ਸੀ) ਐਫਆਈਆਰ (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਸਮੇਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੈੱਡ ਹੈੱਡ ਟਿਕਟ ਵਿੱਚ, ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਜਤਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਰੀਆਂ ਮਤਭੇਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 174][1109-G-H; 1110-ਏ]

5. ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਦਰਖਾਸਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਘਟਨਾ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹਨ, (ਏ) ਜੋਂਗ 'ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ, (ਅ) ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਦੇ ਸੱਟਾਂ ਅਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ PW-1 ਬਿਆਨ, (c) ਐਕਸ-ਰੇ ਅਤੇ ਬੈੱਡ ਹੈੱਡ ਟਿਕਟ ਦਾ ਸਮਾਂ, ਅਤੇ (ਡੀ) ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਾਲ

ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੇਨਤੀਆਂ ਉਲਟ ਹਨ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਲਈ. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ PW-1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਤੱਥ ਸਬੂਤ ਦੀ ਗਲਤ ਪੜਚੋਲ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਗਰਭਪਾਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਖੋਜ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 174][1110-ਬੀ-ਸੀ]

6. ਫੈਕਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਬਦਲਵੀਂ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਡੀਡਬਲਯੂ-3 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਫੈਕਸ ਵਿਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਨਹੀਂ ਹਨ. ਕੋਈ ਸਬੂਤ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤੱਥ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਕਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਡੀਡਬਲਯੂ -3 ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਕਹਿਣ ਲਈ. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ। ਚੰਦਰਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 174][1110-D-F]

7. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਇੱਕ ਆਮ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 174][1111-ਏ-ਬੀ]

8. ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਬਾਰੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇੱਕ ਗਲਤ ਖੋਜ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ 8x60-ਬੋਰ ਰਾਈਫਲ ਨੂੰ 0.315 ਬੋਰ ਦੀ ਰਾਈਫਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸਮਝਿਆ ਸੀ। ਤਕਨੀਕੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਅੰਤਰ ਸਿਰਫ ਮਾਪ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇੱਕ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਮਹਾਂਦੀਪੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਗੜੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਠੋਸ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ ਸਨ। [ਪੈਰਾ 174][1111-ਬੀ-ਡੀ]

9. ਨਸੀਮ (A6), ਭਾਨ ਸਿੰਘ (A10), ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ (A7), ਅਤੇ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ (A8) ਦੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ, PW-10, PW-11, ਅਤੇ PW-12 ਦੁਆਰਾ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ

ਬੋਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। . ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ ਸ਼ੱਕੀ ਸੀ, ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 174][1111-D-E]

10. FSL (ਬੈਲਿਸਟਿਕ) ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕਿ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 293 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ। ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਪਿਆ। [ਪੈਰਾ 174][1111-F-G]

ਐਮ.ਜੀ. ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ [1963] 2 SCR 405 - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

ਚੰਦਰਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2007) 4 SCC 415 : [2007] 2 SCR 630; ਘੁਰੇ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ (2008) 10 SCC 450 : [2008] 11 SCR 499; ਅਮਜ਼ਦ ਅਲੀ ਉਰਫ ਅਮਜ਼ਦ ਖਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ (2003) 6 SCC 270; ਭਾਰਗਵਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ (2004) 12 SCC 414 : [2003] 5 Suppl. SCR 535; ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. (2009) 12 SCC 447 : [2009] 6 SCR 262 ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਸਤ ਰਾਮ (2004) 8 SCC 660 : [2004] 4 Suppl. SCR 269 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਗੋਕਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (1984) Supp SCC 482; ਮਸਾਲਟੀ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. [1964] 8 ਐਸਸੀਆਰ 133; ਪ੍ਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2003) 12 SCC 199; ਮੇਨੇਕਾ ਮਲਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2019) 18 SCC 721 : [2018] 10 SCR 707; ਐਨ. ਵਿਜੇਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ (2021) 3 SCC 687; ਨਵਾਬ ਅਲੀ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. (1974) 4 SCC 600 : [1974] 3 SCR 734; ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵ ਚਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2013) 12 SCC 76 : [2013] 8 SCR 336; ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਜੇਨੂ ਮੋਹੀਤੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (1973) 3 SCC 219; ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਿਸ਼ਨਪਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (2008) 16 SCC 73: [2008] 11 SCR 1048; ਸ਼ਿਓ ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2011) 3 SCC 654 : [2011] 4 SCR 312; ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2012) 10 SCC476 : [2012] 7 SCR 541; ਰੰਮੀ ਆਲੀਆ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਪੀ.

(1999) 8 SCC 649 : [1999] 3 Suppl. SCR 1; ਅਬਦੁਲ ਸਈਦ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2010) 10 SCC 259 : [2010] 13 SCR 311; ਰਾਜਿੰਦਰ ਆਲੀਆ ਰਾਜੱਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2021) 6 SCC 178; ਰਾਣਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (1983) 3 SCC 327; ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਪੀ. (1995) 5 SCC 518 : [1995] 2 Suppl. SCR 629; C. ਮੁਨੀਅੱਪਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ (2010) 9 SCC 567 : [2010] 10 SCR 262; ਸਦੀਕ ਉਰਫ ਲਾਲੋ ਗੁਲਾਮ ਹੁਸੈਨ ਸ਼ੇਖ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (2016) 10 SCC 663 : [2016] 5 SCR 421; ਲਕਸ਼ਮਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (2021) 9 ਐਸਸੀਸੀ 191 ਅਤੇ ਐਮ ਨਾਗੇਸ਼ਵਰ ਰੈਡੀ ਬਨਾਮ ਏਪੀ ਰਾਜ 2022 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 268 – ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਡਬਲਯੂ.ਐਚ.ਬੀ. ਸਮਿਥ, ਮੌਜ਼ਰ ਰਾਈਫਲਜ਼ ਅਤੇ ਪਿਸਤੌਲ (ਸਟੈਕਪੋਲ ਕੰਪਨੀ, ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ, 4th ਐਡਨ, 1954, ਪੰਨਾ ਨੰ. 156,157) - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

(1984)	Supp SCC	482 ਪੈਰਾ 44 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[1964]	8 ਐਸਸੀਆਰ	133 ਪੈਰਾ 52 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
(2003)	12 SCC	199 ਨੇ ਪੈਰਾ 52 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
[2018]	10 SCR	707 ਨੇ ਪੈਰਾ 52 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
(2021)	3 SCC	687 ਨੇ ਪੈਰਾ 56 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
[1974]	3 ਐਸਸੀਆਰ	734 ਪੈਰਾ 60.2 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
[2013]	8 SCR	336 ਨੇ ਪੈਰਾ 60.2 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
[2007]	2 SCR	630 ਪੈਰਾ 74 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[1963]	2 SCR	405 ਨੇ ਪੈਰਾ 75 ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ
[2008]	11 SCR	499 ਪੈਰਾ 76 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
(1973)	3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ	219 ਪੈਰਾ 82 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ
[2008]	11 SCR	1048 ਪੈਰਾ 83 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ
[2011]	4 SCR	312 ਪੈਰਾ 84 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
[2012]	7 SCR	541 ਪੈਰਾ 84 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

[1999]	3 ਸਪਲਾਈ.	SCR 173 ਨੇ ਪੈਰਾ 100 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
[2010]	13 SCR	311 ਪੈਰਾ 115 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
(2021)	6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ	178 ਪੈਰਾ 116 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ
(1983)	3 SCC	327 ਪੈਰਾ 134 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ
[1995]	2 ਸਪਲ.	SCR 629 ਨੂੰ ਪੈਰਾ 140 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[2010]	10 SCR	262 ਪੈਰਾ 141 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ
(2003)	6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ	270 ਪੈਰਾ 143 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ
[2003]	5 Suppl.	SCR 535 ਪੈਰਾ 144 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2009]	6 SCR	262 ਪੈਰਾ 145 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ
[2016]	5 SCR	421 ਪੈਰਾ 146 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
(2021)	9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ	191 ਪੈਰਾ 164 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ
[2004]	4 ਸਪਲ.	SCR 269 ਪੈਰਾ 170 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2019 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 946-947।

2002 ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 5123 ਅਤੇ 2002 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 1548 ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 19.04.2019 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਾਲ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1030-1031, 1046-1047, 1269-1270, 1804-1805, 1980-1981, 1279-1280 2019, ਐਸਐਲਪੀ (ਸੀਆਰਐਲ) ਨੰਬਰ 1074, ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. 2022 ਦਾ (ਸੀਆਰਐਲ) ਨੰ. 57।

ਹਰੀਨ ਪੀ. ਰਾਵਲ, ਸਿਧਾਰਥ ਦਵੇ, ਕੁ. ਸੋਨੀਆ ਮਾਥੁਰ, ਸ. ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ, ਵਿਸ਼ਵਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਯੰਤ ਮੁਥੁਰਾਜ, ਰਤਨਾਕਰ ਦਾਸ਼, ਸ੍ਰ. ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ, ਅਭੈ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਚੰਦੇਲ, ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰ ਏ. ਚੱਕਲੱਬੀ, ਅਵਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਅਭਿਨਵ ਗਰਗ, ਡੀ. ਗਿਰੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਕੁਮਾਰ ਵਿਨਾਇਕਮ ਗੁਪਤਾ, ਕਾਰਤੀਕੇ ਕਨੋਜੀਆ, ਮੈਸਰਜ਼. ਧਰਮਪ੍ਰਭਾਸ ਲਾਅ ਐਸੋਸੀਏਟਸ, ਸੰਦੀਪ ਝਾਅ, ਅਰਜੁਨ ਡੀ. ਸਿੰਘ, ਅਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ, ਧਰਮਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ, ਉਦੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਯਾਦਵ, ਸਿਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਲੂਜਾ, ਕੁ. ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਢੱਲ, ਨੂਰ ਰਾਮਪਾਲ, ਕੁ. ਆਸਥਾ ਮਹਿਤਾ, ਸ. ਇਸ਼ਿਤਾ ਸਿਨਹਾ, ਰੋਹਿਤ ਪਾਂਡੇ,

ਮੁਰਾਰੀ ਤਿਵਾਰੀ, ਰਾਮਜੀ ਪਾਂਡੇ, ਕੁ. ਮਨੀਸ਼ਾ ਚਾਵਾ, ਰੁਸਤਮ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਕੁ. ਬੀ.ਐਲ.ਐਨ. ਸ਼ਿਵਾਨੀ, ਰਾਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਦੂਬੇ, ਕੁ. ਹਰਸ਼ਿਤਾ ਰਘੂਵੰਸ਼ੀ, ਕੁ. ਸ਼੍ਰੇਅਸ ਅਗਰਵਾਲ, ਅਸ਼ੀਵਨ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਕਮਲੇਂਦਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ ਸਿੰਘ, ਅਨੁਪਮ ਚੌਧਰੀ, ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਦਿਵੇਦੀ, ਮ੍ਰਿਣਾਲ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਕੁ. ਬੰਸੁਰੀ ਸਵਰਾਜ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨਾ ਉਪਾਧਿਆਏ, ਆਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਕੁ. ਮਾਨਿਆ ਹਸੀਜਾ, ਪ੍ਰੇਮ ਸੁੰਦਰ ਝਾਅ, ਪੰਕਜ ਬਿਸਤ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਨੰਦ ਪਾਂਡੇ, ਮਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਅੰਸ਼ੂਮਨ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਪੰਮੀਯੰਤਮ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਸਿਮ੍ਹਾ, ਜੇ.

1. ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਲਈ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਸੱਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹਨ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਇੱਕੋ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਭਰਾ ਸਨ, ਤੀਜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਦੋਸਤ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ (PW-1) ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਹੈ, ਜੋ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕਲੌਤਾ ਜੀਵਿਤ ਭਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਤੋਂ ਮੌਤ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਬਦਲੇ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟਣ ਲਈ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

2.1 ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਥੇ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 148, 302 ਦੇ ਨਾਲ 149, 307 ਪੜ੍ਹ ਕੇ 149 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।

2.2 ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 149 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। 20,000/- ਹਰੇਕ ਨੂੰ, ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਵਾਧੂ ਸਾਧਾਰਨ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ

ਨੂੰ ਧਾਰਾ 148 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਲਈ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 1000 ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। 5000/- ਹਰੇਕ ਅਤੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 307 ਦੇ ਨਾਲ 149 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਲਈ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 1000 ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। 10,000/- ਹਰੇਕ ਨੂੰ, ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ।

2.3 ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 379 ਅਤੇ 404 IPC ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਚੰਦੇਲ (A5) ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1959 ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ (ਏ 8) ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਅਸ਼ੋਕ ਸਿੰਘ ਚੰਦੇਲ (ਏ 5) ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਅਦਾਲਤ. ਇਹਨਾਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਰਾਜ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ (PW-1) ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

3. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਮੌਜੂਦਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਰਘੁਵੀਰ ਸਿੰਘ (A1) ਦੁਆਰਾ Crl ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਨੰਬਰ 1046- 1047/2019, ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਸਿੰਘ @ ਡੱਬੂ (A2) Crl ਵਿੱਚ। A. ਨੰਬਰ 1030- 1031/2019, Crl ਵਿੱਚ ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ (A3) ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ (A4)। A ਨੰਬਰ 1269-1270/2019, ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਚੰਦੇਲ (A5) Crl ਵਿੱਚ. ਇੱਕ ਨੰਬਰ 946- 947/2019, ਨਸੀਮ (A6) Crl ਵਿੱਚ। A Nos. 1279-1280/2019, ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ (A8) in Crl. A ਨੰਬਰ 1980- 1981/2019, ਅਤੇ ਭਾਨ ਸਿੰਘ (A10) Crl ਵਿੱਚ. ਇੱਕ ਨੰਬਰ 1804-1805/2019।

ਘਟਨਾ:

4. ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਕੇਸ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਮੀਰਪੁਰ, ਯੂ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਧੜੇਬੰਦੀ ਦਾ ਝਗੜਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸ਼ੋਕ ਚੰਦੇਲ (ਏ 5) ਦੁਆਰਾ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਸ਼ੁਕਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮੂਹ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਨ। ਐਫਆਈਆਰ ਰਾਤ 09.10 ਵਜੇ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਹੈ। 26.01.1997 ਨੂੰ ਮੁਹੱਲਾ ਸੁਭਾਸ਼ ਬਾਜ਼ਾਰ, ਕਸਬਾ, ਹਮੀਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ

ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੀ ਹੈ। 6 ਨੂੰ 'ਨਸੀਮ ਦੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਪਰਮਾ ਪੰਡਿਤ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਨੇੜੇ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਸੀਮ ਦੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 50-75 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ।

5.1 ਘਟਨਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ: 26.01.1997 ਨੂੰ, ਰਾਜੀਵ ਸ਼ੁਕਲਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ 1) ਆਪਣੇ ਨੌਕਰ ਲੱਲਨ ਦੇ ਨਾਲ 26.01.1997 ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 07.30 ਵਜੇ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁਹੱਲਾ ਸੁਭਾਸ਼ ਬਾਜ਼ਾਰ, ਕਸਬਾ, ਹਮੀਰਪੁਰ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਉਸਦੇ ਦੋ ਲੜਕੇ ਗੁੱਡਾ ਅਤੇ ਚੰਦਨ, ਸ੍ਰੀ ਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ, ਵਿਪੁਲ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਦਾ ਲੜਕਾ) ਅਤੇ ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਘਰ ਪਰਤਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ 'ਜੋਂਗਾ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

5.2 ਜੋਂਗੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਲੱਲਨ ਜੋਂਗੇ ਵਿੱਚ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰੁਕ ਗਏ। ਨਸੀਮ (ਏ.6) ਦੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਜੋਗਾ ਸੜਕ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਛੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ (ਏ.5), ਨਸੀਮ (ਏ.6), ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ (ਏ.7), ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ (ਏ. ਏ 8), ਝੰਡੂ (ਏ 9), ਅਤੇ ਰੁਕੂ (ਏ 5 ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ) ਨਸੀਮ ਦੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਏ, ਸਾਰੇ ਰਾਈਫਲਾਂ ਅਤੇ ਬੰਦੂਕਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਜੋਂਗ 'ਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਉਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ।

5.3 ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਜ਼ਾਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਅੱਗ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਤੁਰੰਤ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਰਘੁਵੀਰ ਸਿੰਘ (ਏ.1), ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਉਰਫ਼ ਡੱਬੂ ਸਿੰਘ (ਏ.2), ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਏ.4), ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ (ਏ.3) ਅਤੇ ਭਾਨ ਸਿੰਘ (ਏ.10) ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਜੋਂਗਿਆਂ 'ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਉਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਾਰਨ ਜੋਂਗਾ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਬੈਠੇ ਸ੍ਰੀ ਕਾਂਤ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਅਤੇ ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਤੋਂ) ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਤੋਂ), ਗੁੱਡਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਤੋਂ), ਚੰਦਨ ਅਤੇ ਵਿਪੁਲ ਨੂੰ ਵੀ ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਾਰਨ ਦਹਿਸ਼ਤ ਫੈਲ ਗਈ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ।

6.1 ਘਟਨਾ ਦਾ ਦੂਜਾ ਭਾਗ: ਘਟਨਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਦੇ ਹੀ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਰਵੀ ਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2), ਭਗਵਤੀ ਸ਼ਰਨ ਨਾਇਕ, ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਾਇਕ, ਅਨਿਲ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ. ਬੱਚੇ ਚੰਦਨ ਅਤੇ ਵਿਪੁਲ ਦੇ

ਮਾਮੂਲੀ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਜੋਂਗਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਘਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

6.2 ਰਾਜੇਸ਼ ਸ਼ੁਕਲਾ ਨੇ ਨਸੀਮ ਦੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੋਂ ਜੋਂਗਾ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵੱਲ ਚਲਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਸੁਭਾਸ਼ ਬਾਜ਼ਾਰ ਰੋਡ ਦੇ ਪੱਛਮ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਰਮਾ ਪੰਡਿਤ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ, ਜੋ ਕਿ ਨਸੀਮ ਦੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 50-75 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਅਸ਼ੋਕ ਚੰਦੇਲ (ਏ 5) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਸ਼ੁਕਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ", ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਣਦੇ ਹੀ, ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਫਿਰ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਉਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਸ਼ੁਕਲਾ ਆਪਣੀ ਰਾਈਫਲ ਲੈ ਕੇ ਜੋਂਗਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਰਾਸ ਫਾਇਰ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜੇਸ਼ ਸ਼ੁਕਲਾ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਡਿੱਗ ਗਿਆ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1, ਜੋ ਕਿ ਜੋਂਗੇ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਸਾਈਡ (ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ) 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਦੀ ਵੀ ਲੱਤ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਲੱਗੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ PW-2 ਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਲੱਤ 'ਤੇ ਵੀ ਗੋਲੀ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ PW-1 ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਲਈ ਕਵਰ ਕੀਤਾ, PW-1 ਨੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ (ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਤੋਂ ਰਾਈਫਲ ਖੋਹਦਿਆਂ ਦੇਖਿਆ, ਜੋ ਗੋਲੀ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਚੌਰਾਹਾ ਵੱਲ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਹਨਾਂ ਵਿੱਚ.

6.3 ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁੱਡਾ ਅਤੇ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਵਾਂਗ ਗੋਲੀ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਦਮ ਤੋੜਦੇ ਦੇਖ ਕੇ, ਸ਼੍ਰੀਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ ਅਤੇ ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋਂਗਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਿਆ।

ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ:

7.1 PW-1 ਸ਼ਾਮ 07:50 ਵਜੇ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਡਾਕਟਰ ਐਨ.ਕੇ. ਗੁਪਤਾ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-8, ਜਿਸ ਨੇ ਸੱਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ, ਐਕਸ.ਬੀ. ਕਾ-13, ਜੋ ਕਿ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸਦੇ ਖੱਬੇ ਪੱਟ (ਪਿਛਲੇ ਹਿੱਸੇ) 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਡਾ: ਐਸ.ਆਰ. ਗੁਪਤਾ, PW-7, ਜੋ ਉਸ ਦਿਨ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਰੇਡੀਓਲੋਜਿਸਟ ਸਨ, ਨੇ ਆਪਣਾ ਐਕਸ-ਰੇ, ਐਕਸ.ਬੀ.ਐੱਸ. ਕਾ-੪੪-੪੬, ਕੀਤਾ ।

7.2 ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਡਾ: ਪੀ.ਐਨ. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-5 ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਡਾ: ਆਰ.ਐਸ. ਗੁਪਤਾ, ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਨੇ ਗੁੱਡਾ ਅਤੇ ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਕ ਸ੍ਰੀ ਹਰਦਿਆਲ, ਜੋ ਕਿ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਵੀ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-8 ਡਾ: ਐਨ.ਕੇ. ਗੁਪਤਾ। ਉਸ ਦੀ ਸੱਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਐਕਸ.ਬੀ. ਕਾ-14, ਰਾਤ 8:45 ਵਜੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। PW-8 ਨੇ ਵੀ PW-2 ਦੀ ਰਾਤ 10 ਵਜੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਅਤੇ ਸੱਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸਨੂੰ Exb ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾ-੧੫। ਵਿਪੁਲ ਅਤੇ ਚੰਦਨ ਦੀ ਵੀ ਰਾਤ 10:30 ਵਜੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਐਕਸਬੀਐਸ ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਾ-16 ਅਤੇ ਕਾ-17, ਕ੍ਰਮਵਾਰ।

ਐਫਆਈਆਰ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ:

8.1 ਤੁਰੰਤ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, PW-1 ਦਾ ਬਿਆਨ ('ਤਹਿਰੀਰ') ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸਰਸਵਤੀ ਸ਼ਰਨ, ਲਿਖਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ PW-3 ਵਜੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 'ਤਹਿਰੀਰ' ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਤ 09:10 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਘਟਨਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗਿਆ। ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਵਿਖੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਮਹੇਸ਼ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-9, ਨੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ., ਐਕਸ.ਬੀ. ਕਾ.-20 ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਧਾਰਾ 147, 148, 149, 307, 302, 34 ਅਤੇ 395 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.

8.2 ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ, ਪਹਿਲੀ ਨਸੀਮ ਦੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਪਰਮਾ ਪੰਡਿਤ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ, ਅਤੇ ਦਸ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਦੋ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ। ਹਮਲੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਅਤੇ ਸ਼ੁਕਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚਾਲੇ ਸਿਆਸੀ ਰੰਜਿਸ਼ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮੁਖ਼ਬਰ ਨੇ ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ (ਏ.7) ਦੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਅਤੇ ਰਮਾ ਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ (ਸ਼੍ਰੀਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ ਦੇ ਭਰਾ) ਨੇ ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ (ਏ 7) ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਸ਼ੁਕਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ (A7) ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ (A5) ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਿਆਸੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਹੋਈ।

8.3 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਲਾਲਮਨ ਵਰਮਾ, PW-12 ਦੁਆਰਾ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਕਾਪੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੀਡਬਲਯੂ-12 ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਰਵਾਨਾ ਹੋਇਆ।

9. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਯਾਨੀ 27.01.1997 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 7:50 ਵਜੇ ਡਾ. ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਵਿਰੁੱਧ ਅਸਲਾ ਐਕਟ, 1959 ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਤੇ 30 ਤਹਿਤ ਦੋ ਹੋਰ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਜਾਂਚ:

10. ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਹਸਪਤਾਲ ਵਾਪਸ ਪਰਤਿਆ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਪੰਚਾਇਤਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਝਾਂਗਾ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੱਲਨ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-12 ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਈਟ ਮੈਪ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਐਕਸ.ਬੀ. ਕਾ-੨੫। ਨਸੀਮ ਦੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੜਕ 'ਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਤਲਾਅ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ, ਪੀਡਬਲਯੂ-12 ਨੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਭਰੀ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਘਾਹ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ, ਐਕਸ. ਕਾ-੨੬। ਤਫਤੀਸ਼ੀ ਅਫਸਰ ਨੇ 12 ਖਾਲੀ ਕਾਰਤੂਸ (6 ਬੋਰ ਅਤੇ 6 ਪਿੱਤਲ), ਐਕਸ.ਬੀ. ਕਾ-27, ਪਰਮਾ ਪੰਡਿਤ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ। ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਿਆ ਮਾਨਰਥ ਕਾਰਡ (ਰੇਲਵੇ ਯਾਤਰਾ ਕਾਰਡ), Exb. ਕਾ-28 ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਨਸੀਮ ਦੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਸੀ; ਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਦਾ ਨਾਮ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਜਿਸ ਜੌਂਗਾ ਰਾਹੀਂ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਫੂਟਰੈਸਟ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਸਮੇਤ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਖੂਨ ਸੀ, ਜੌਂਗੇ ਦੇ ਅਗਲੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੇ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਟੁਕੜੇ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਅਤੇ ਉਥੇ ਪਏ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੇ ਕੁਝ ਟੁਕੜੇ ਸਨ। ਸਥਾਨ, ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ Exb ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਾ-੨੯।

11. ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-12 ਹਸਪਤਾਲ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਰ.ਐਨ. ਸਿੰਘ ਪਾਲ ਅਤੇ ਏਐਸਆਈ ਹਰੀਸ਼ਚੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪੰਚਨਾਮਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਾਰੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੀਲ ਕਰਕੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਕੇਸ਼ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਰਾਜੇਸ਼ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਅਗਲੇ ਦਿਨ 27.01.1997 ਨੂੰ PW-5 ਦੁਆਰਾ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ ਦੁਪਹਿਰ 12.30

ਵਜੇ ਤੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗੁੱਡਾ ਅਤੇ ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਵੀ PW-6 ਦੁਆਰਾ 27.01.1997 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 2 ਵਜੇ ਤੋਂ 2.30 ਵਜੇ ਦਰਮਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ:

12. ਅਗਲੇ ਦਿਨ, ਯਾਨੀ 27.01.1997 ਨੂੰ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਕਸ਼ਮੀਬਾਈ ਤੀਰਾਹਾ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ੀ ਨਸੀਮ ਦੇ ਘਰ ਹਨ। ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਨਸੀਮ (ਏ 6), ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ (ਏ 7), ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ (ਏ 8), ਅਤੇ ਭਾਨ ਸਿੰਘ (ਏ 10) ਨੂੰ ਨਸੀਮ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਬੇਤਵਾ ਨਦੀ ਵੱਲ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ (ਏ.8) ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚੋਂ ਹਰੀ ਪੱਟੀ 'ਚ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ 10 ਪਿੱਤਲ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਸਮੇਤ ਇਕ ਰਾਈਫਲ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਰਾਈਫਲ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਈਫਲ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਈਫਲ ਅਤੇ ਗੋਲੀਆਂ 'ਤੇ ਐਕਸਬੀ. ਕਾ-24, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਫਐਸਐਲ ਰਿਪੋਰਟ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤੀ ਮੈਮੋ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਜ਼ਬਤੀ ਮੀਮੋ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ (ਏ 8) ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ (ਏ 5) ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਤੇ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

13. ਬਾਕੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਲੱਭੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੇ, 28.01.1997 ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 82 ਅਤੇ 83 (ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭਗੌੜਾ ਹੋਣ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਮੁਹੱਲਾ ਵਿਵੇਕ ਨਗਰ ਸਥਿਤ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਦੇ ਘਰੋਂ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਦੀ ਰਾਈਫਲ ਲੁੱਟਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਛਾਪਾ ਮਾਰ ਕੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਇਕ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਅਤੇ ਇਕ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਡਬਲ ਬੈਰਲ ਬਰੇਚ ਲੋਡਿੰਗ (ਡੀ.ਬੀ.ਬੀ.ਐੱਲ.) ਬੰਦੂਕ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਹੈ।

14. ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਪੁਰਵਾਰ ਦੇ ਘਰ ਲੁੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਾਈਫਲਾਂ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਲੀਡ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਕਤਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਸਿਵਾਏ 12 ਬੋਰ ਦੀ ਇੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਡੀਬੀਬੀਐਲ ਬੰਦੂਕ, ਚਾਰ ਕਾਰਤੂਸ ਅਤੇ 8 ਕਾਰਤੂਸਾਂ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਮਾਊਜ਼ਰ ਗੰਨ। ਇਹ ਵਸਤੂਆਂ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਆਨੰਦ ਪੁਰਵਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

15. 29.01.1997 ਨੂੰ ਪੰਚਨਾਮਾ ਸਬੰਧੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਮੌਜੂਦ ਭਗਵਤੀ ਸਰਨ ਨਾਇਕ ਦਾ ਧਾਰਾ 161, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੀੜਤ ਵਿਪੁਲ ਅਤੇ ਚੰਦਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਸਨ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-12) ਨੇ 16.02.1997 ਨੂੰ ਹਰਦਿਆਲ ਦਾ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ।

16. ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਜੰਗਲ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਮਾਰੂਤੀ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਰਘੁਵੀਰ ਸਿੰਘ (A1), ਡੱਬੂ (A2), ਪ੍ਰਦੀਪ (A4), ਅਤੇ ਉੱਤਮ (A3) ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 01.02.1997 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

17. ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਦੀ ਕਾਨਪੁਰ ਸਥਿਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੋਈ ਹਥਿਆਰ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਰਘੁਵੀਰ (ਏ.1) ਅਤੇ ਡੱਬੂ (ਏ.2) ਵੱਲੋਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਰਾਦਾਬਾਦ ਸਥਿਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਕੁਝ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਦਾਲਤੀ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਵੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਲਈ ਮੁਰਾਦਾਬਾਦ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਕੁਝ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

18. 21.02.1997 ਨੂੰ, ਦੋਸ਼ੀ ਝੰਡੂ (ਏ 9) ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਰੁਕੂ ਭਗੌੜਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਅਖੀਰ 12.04.2007 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 24.05.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

19. ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ, ਐਕਸ. Ka58, 22.02.1997 ਨੂੰ 10 ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੁਕੱਦਮਾ:

20. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ 25.01.2002 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 147, 148, ਅਤੇ 302 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 149, ਸਾਰੇ 10 ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 25 ਅਤੇ 30, ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਵਿਰੁੱਧ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਸਨ। ,

ਕ੍ਰਮਵਾਰ. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਧਾਰਾ 379 ਅਤੇ 404 ਆਈਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ PW-1 ਤੋਂ PW-14 ਤੱਕ ਚੌਦਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ DW-1 ਤੋਂ DW-3 ਤੱਕ ਤਿੰਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। CW-1 ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤੀ ਗਵਾਹ ਵੀ ਸੀ।

21. ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਹਨ ਜਿਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

PW-1	ਰਾਜੀਵ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਮੁਖਬਰ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ
PW-2	ਰਵੀ ਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ, ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ
PW-3	ਸਰਸਵਤੀ ਸ਼ਰਨ, ਲਿਖਾਰੀ
PW-4	ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ, ਐਸ.ਆਈ., ਐਮ.ਟੀ. 33 ਬਟਾਲੀਅਨ ਪੀ.ਏ.ਸੀ., ਝਾਂਸੀ
PW-5	ਡਾ. ਪੀ.ਐਨ. ਪਯਾ, ਸਰਜਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹਸਪਤਾਲ, ਹਮੀਰਪੁਰ
PW-6	ਡਾ. ਆਰ.ਐਸ. ਗੁਪਤਾ, ਬਾਲ ਰੋਗ ਮਾਹਿਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹਸਪਤਾਲ, ਹਮੀਰਪੁਰ
PW-7	ਡਾ: ਐਸ.ਆਰ. ਗੁਪਤਾ, ਰੇਡੀਓਲੋਜਿਸਟ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹਸਪਤਾਲ, ਹਮੀਰਪੁਰ
PW-8	ਡਾ. ਐਨ.ਕੇ. ਗੁਪਤਾ, ਮੈਡੀਕਲ ਅਫ਼ਸਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹਸਪਤਾਲ, ਹਮੀਰਪੁਰ
PW-9	ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਮਹੇਸ਼ ਸਿੰਘ, ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਪੀ.ਐਸ. ਕੋਠਵਾਲੀ, ਹਮੀਰਪੁਰ
PW-10	ਮੁੰਨਲਾਲ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਮੁਖੀ ਮੋਹਰੀਰ, ਪੀ.ਐਸ. ਕੋਠਵਾਲੀ, ਹਮੀਰਪੁਰ
PW-11	ਆਫਤਾਬ ਅਲੀ, ਆਫਤਾਬ ਅਲੀ, ਕਾਂਸਟੇਬਲ। ਕੋਠਵਾਲੀ, ਹਮੀਰਪੁਰ
PW-12	ਲਲਮਨ ਵਰਮਾ, ਇੰਚਾਰਜ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੀ.ਐਸ. ਕੋਤਵਾਲੀ ਹਮੀਰਪੁਰ
PW-13	ਕੇ.ਡੀ.ਪਾਲ, ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਪੀ.ਐਸ. ਕੋਤਵਾਲੀ ਹਮੀਰਪੁਰ
PW-14	ਸੁਖਰਾਮ ਸੋਨਕਰ, ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਸੀ.ਡੀ.ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ

ਅਦਾਲਤ	ਐਸ.ਆਈ.ਰਾਮਸੂਰਤ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸੈਕਿੰਡ ਅਫਸਰ, (ਐਸ.ਆਈ.), ਪੀ.ਐਸ. ਕੋਤਵਾਲੀ

22. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਹਨ।

DW-1	ਲਾਲਰਾਮ ਕੁਸ਼ਵਾਹ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਬਿਜਲੀ ਵੰਡ - ਮੰਡਲ, ਹਮੀਰਪੁਰ
DW-2	ਪ੍ਰੇਮਦਾਸ ਸਲੋਨੀਆ, ਜੇਲ੍ਹਰ, ਹਮੀਰਪੁਰ
DW-3	ਅਖਿਲੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਕਲਰਕ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦਫ਼ਤਰ, ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦਫ਼ਤਰ, ਹਮੀਰਪੁਰ

23.1 ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ PW-1 ਅਤੇ PW-2 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

23.2 ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿਚ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਦੋਵੇਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰਾਂ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸੱਟਾਂ ਅਤੇ ਜੋਂਗਿਆਂ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨਾ, ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆਈਓ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

23.3 ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅੱਖਰ ਗਵਾਹ ਰਵੀ ਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ, PW-2 ਹੈ। ਉਸਨੇ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋਂਗਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਸੱਟ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਸ੍ਰੀ ਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ ਸਮੇਤ ਝਾਂਗਾ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਦਕਿ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਏ ਅਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਨੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਏ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ।

24. ਹੋਰ ਗਵਾਹ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ PW-1 ਅਤੇ PW-2 ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ:

25. 15.07.2002 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਲਟਾ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿੰਟ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਘੋਖਣਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ, ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਬਹੁਤ ਹੀ ਠੋਸ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਠੋਸ, ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਾਂਗੇ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ (ਏ) ਇਰਾਦੇ, (ਬੀ) ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ, (ਸੀ) ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ, (ਡੀ) ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ, ਅਤੇ (ਈ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ।) FSL ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।

26.1 ਇਰਾਦਾ: ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਕੋਈ ਉਦੇਸ਼ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਸਿੱਟੇ ਤਿੰਨ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ:

26.2 ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ (ਏ 7) ਦੀ ਕਥਿਤ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਰਾਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, 'ਨਾਕਾਫ਼ੀ' ਅਤੇ 'ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ' ਹੈ।

26.3 ਦੂਸਰਾ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1996 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਧਿਰ ਦੇ ਕਥਿਤ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਯਕੀਨਨ ਨਾ ਮੰਨਦਿਆਂ ਖਾਰਜ ਕਰ

ਦਿੱਤਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਸਿਆਸੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

26.4 ਤੀਜਾ, ਨਸੀਮ - ਇਸਲਾਮੀਆ ਇੰਟਰ ਕਾਲਜ, ਹਮੀਰਪੁਰ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ੁਕਲਾ ਸਮੂਹ - ਵਿਦਿਆ ਮੰਦਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲੇ ਹਿੱਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਚੰਦੇਲ ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਸ਼ੁਕਲਾ ਸਮੂਹ ਵਿਚਕਾਰ ਕਥਿਤ ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਬੂਤ।

27. ***ਵਾਪਰਨ ਦਾ ਸਥਾਨ:*** ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੇ ਇੱਕ ਖੋਜ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਕਿ "ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੌਰਾਨ ਨਸੀਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਸੀ।" ਦੂਸਰੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ "ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦੌਰਾਨ ਖੂਨ ਤਾਂ ਪਾਇਆ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਇੱਥੋਂ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਮਿੱਟੀ ਇਕੱਠੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਇਹ ਉਸਦੀ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕੱਢਦਾ।"

28. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਸੀ, ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਸਤੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਧਿਰ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਲੱਲਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਸੀਮ ਦੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋਂਗਾ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਰਾਕੇਸ਼ ਸ਼ੁਕਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਯਾਨੀ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ, . ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਧਿਰ ਤੋਂ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

29. ਤਹਿਰੀਰ ਤੋਂ ਕਾਪੀ ਕੀਤੀ ਗਈ FIR ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ:

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤਹਿਰੀਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ। '10-15 ਮਿੰਟਾਂ' ਦੇ ਅੰਦਰ ਤਹਿਰੀਰ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਦੀ ਅਸੰਭਵਤਾ ਦੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਪੁਰਾਣੀ ਅਤੇ ਖੰਡਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ;

i. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਤਹਿਰੀਰ ਦੇ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਏ ਸਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਤਹਿਰੀਰ ਵਿੱਚ 'ਤਥਾ' ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ 'ਐਂਰ' ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ 'ਤਥਾ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਗੋਲਿਆ ਲਾਗੀ' ਵਾਕ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਪੁਰਾਣੀ ਅਤੇ ਖੰਡਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤਹਿਰੀਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਐਫਆਈਆਰ ਉਸ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਹੈ।

ii. ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੀ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (8:30 ਵਜੇ), ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਨੂੰ ਤਹਿਰੀਰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 10-15 ਦੇ ਅੰਦਰ ਤਹਿਰੀਰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਮਿੰਟ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਣਨਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਤਹਿਰੀਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਦੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 30 ਮਿੰਟਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਤਹਿਰੀਰ ਹੀ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਐਫਆਈਆਰ ਵੀ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ।

30. ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ: ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਖੋਜ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਟਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ:

i. ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਸ਼ਾਮ 7:30 ਵਜੇ ਵਾਪਰੀ, ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੇ ਗਏ ਫੈਕਸ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾ ਸ਼ਾਮ 7:45 ਵਜੇ ਵਾਪਰੀ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ PW-1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ।

ii. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਘਟਨਾ ਤੋਂ 10-15 ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਛੱਡ ਕੇ 3-4 ਮਿੰਟਾਂ 'ਚ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ

ਬਾਅਦ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-8 ਵੱਲੋਂ ਰਾਤ 8:30 ਵਜੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਘਟਨਾ ਰਾਤ 8:00 ਵਜੇ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਸ਼ਾਮ 7:30 ਵਜੇ। ਇਹ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ PW-1 ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਸੀ।

31. ***ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਹਮੀਰਪੁਰ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਫੈਕਸ:*** ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਹਮੀਰਪੁਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਫੈਕਸ ਸੰਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਫੈਕਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ DW-3 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਫੈਕਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਫੈਕਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ DW-3 ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਮੇਂ, ਇਰਾਦੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਫੈਕਸ PW-1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੇ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

32. ***ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ PW-1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ:*** PW-1 ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ:

i. ਜੋਂਗਾ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ PW-1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸਚਾਈ: ਜੋਂਗਾ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ PW-1 ਦਾ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦਾ ਸੰਸਕਰਣ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਯੋਗ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋਂਗਾ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਗੋਲੀ ਦਾ ਮੋਰੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋਂਗ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸੇ ਬਰਕਰਾਰ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜੋਂਗਿਆਂ ਵੱਲ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ii. PW-1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸਚਾਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦੀ ਹੈ: PW-1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਜੋਂਗਾ ਦੇ ਗੈਰ-ਡਰਾਈਵਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਸੀ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ

ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਵਰਣਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਸੱਚ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਲੱਤ 'ਤੇ ਇਕ ਗੋਲੀ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਉਹ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ।

iii. ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸਚਾਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ: ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਵਰਣਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ੍ਰੀ ਕਾਂਤ, ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਅਤੇ ਗੁੱਡਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮ PW-1 ਦੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੇ ਉਲਟ ਸਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ PW-1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ, ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਘਟਨਾ।

iv. ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਸੰਬੰਧੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ PW-1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸੱਚਾਈ: ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਬੈਕ-ਡੇਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਲਾਜ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਸੀ। PW-8 ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੱਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ G.D. ਐਂਟਰੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰਾਂ ਨੇ PW-1 ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਵਿੱਚ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੈੱਡ ਹੈੱਡ ਟਿਕਟ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ PW-1 ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇ।

v. ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ PW-1 ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਵਹਾਰ: ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ 'ਤੇ PW-1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ PW-1 ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਸ਼ੁਕਲਾ ਅਤੇ ਰਵੀਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਕਰ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਮਾਮੂਲੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨਾਲ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੋ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਲੈ ਗਏ ਸਨ।

vi. ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਿਜਲੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸਚਾਈ: ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਵੰਡ ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਹਮੀਰਪੁਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸ਼ਾਮ 7:50 ਵਜੇ ਤੱਕ ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਾਤ 8:45 ਵਜੇ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਘਟਨਾ ਦਾ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਸੀ।

33. ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ, PW-2: ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ PW-2 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਸੱਟ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਗਵਾਹ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਪੁਲ ਅਤੇ ਚੰਦਨ ਨੂੰ ਘਰ ਕੌਣ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ PW-2 ਦਾ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਗੋਲੀ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਰੰਤ ਹਸਪਤਾਲ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।

34. ***ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ:***

i. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੌਰਾਨ 8x60 ਬੋਰ ਦੀ ਰਾਈਫਲ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਬਾਰੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੇ ਗਏ ਫੈਕਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ ਤੋਂ 0.315 ਬੋਰ ਦੀ ਰਾਈਫਲ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦਗੀ ਝੂਠੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਈਫਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ।

ii. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਅਜੀਬ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-12 ਨੇ ਕਤਲ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਲਈ ਕੇਵਲ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਅਤੇ ਰਘੁਵੀਰ ਦੇ ਮੁਰਾਦਾਬਾਦ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ, ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ।

iii. ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਅਦਾਲਤੀ ਗਵਾਹ (ਸੀਡਬਲਯੂ-1) ਮੁਰਾਦਾਬਾਦ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਹਥਿਆਰ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਸਾਰੀ ਜਾਂਚ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ।

iv. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਤੂਸ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-14, ਡੀ. ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਸੀਬੀਸੀਆਈਡੀ, ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-11 ਅਤੇ 12 ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 18 ਗੋਲੀਆਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਸਬੂਤ PW-11 ਅਤੇ 12 ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 10 ਗੋਲੀਆਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

35. **ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ:** ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 293, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

36. **ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਅਸ਼ੋਕ ਚੰਦੇਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰੇਲਵੇ ਮਾਨਰਥ ਕਾਰਡ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ:** ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਮਾਨਰਥ ਕਾਰਡ ਦੀ ਮਿਆਦ 12.01.1994 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਕਤ ਮਾਨਰਥ ਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸੀਲ ਅਤੇ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਮਾਨਰਥ ਕਾਰਡ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ।

37. ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

38. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਨੇ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ (PW-1) ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸੋਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ:

39. ਅਸੀਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਵੇਲੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਰਕ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਪੜਤਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਠੋਸ ਅਤੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਦਖ਼ਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਉਸੇ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਰੇਕ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਾਂਗੇ।

40. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 148, 302 ਦੇ ਨਾਲ 149, 307 ਰੀਡ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 379 ਅਤੇ 404 ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 30 ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀਆਂ 25 ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

41. **ਮਨੋਰਥ**: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਕਿ ਚੰਦੇਲ ਗਰੁੱਪ ਵੱਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਨੇ ਰਮਾ ਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ ਦੇ ਭਰਾ) ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ (ਏ 7) ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਬਿੰਗ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਸ਼ੁਕਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਗਨਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਦਾ ਵੀ ਇਹੀ ਮਨੋਰਥ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਨਸੀਮ (ਏ 6) ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਚੰਦੇਲ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਨਸੀਮ ਦੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ - ਇਸਲਾਮੀਆ ਇੰਟਰ ਕਾਲਜ,

ਸ਼ੁਕਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਵਿਦਿਆ ਮੰਦਰ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਕਾਫ਼ੀ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਦਾ ਮਾਲਕ ਆਲੋਕ ਪੁਰਵਾਰ ਉਰਫ ਟੀਟੂ ਕਤਲ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

42. ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢਣ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ: ਮਨੋਰਥ ਵਰਗੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ। ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨਾ, ਤਹਿਰੀਰ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀਆਂ ਅਸੰਗਤੀਆਂ, ਫੈਕਸ ਸੰਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ, ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਆਦਿ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪਹੁੰਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਸਿਆ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਟੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਤੋਂ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਪੈਡੈਂਟਿਕ ਪਹੁੰਚ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸਨ। ਸਬੂਤ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਤਕਨੀਕੀ ਪਹੁੰਚ ਨੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਰੇਕ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੀ ਹੈ।

43. ਐਫਆਈਆਰ ਅਤੇ ਤਹਿਰੀਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਤਹਿਰੀਰ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪਹੁੰਚ ਅਤਿ ਤਕਨੀਕੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਭੁੱਲਾਂ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸੱਚਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-9 ਉੱਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਐਫਆਈਆਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਭੁੱਲਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਲੰਮੀ ਰਿਪੋਰਟ ਲਿਖਣ ਵੇਲੇ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਰਹਿ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦਾ ਰਾਤ 8.30 ਵਜੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ

ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦਾ. ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਮੌਕੇ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੇੜੇ ਹਨ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ PW-1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਇਲਾਜ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ 09.00 ਵਜੇ ਉਸਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

44. PW-1 ਅਤੇ PW-2 ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ PW-1 ਅਤੇ PW-2 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪਹੁੰਚ ਅਤਿ-ਤਕਨੀਕੀ ਸੀ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ 'ਤੇ ਵੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਦੇ ਸਬੂਤ, ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮਾਮੂਲੀ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਏ ਗਏ ਹਰੇਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਅਤੇ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਟਕਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, "ਟਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਇਸ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।" ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। v. ਗੋਕਰਨ ਅਤੇ OR15. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ, ‘‘ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰੇ।’’ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਪੂਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਹਾਈਪਰ-ਤਕਨੀਕੀ ਪਹੁੰਚ।"

45. ਡੀਡਬਲਯੂ-1, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਬਿਜਲੀ ਵੰਡ ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਹਮੀਰਪੁਰ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡੀਡਬਲਯੂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ. -1, ਸੁਭਾਸ਼ ਮਾਰਕੀਟ ਦਾ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਕਿਸ ਫੇਜ਼ 'ਚ ਜੁੜਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਪੱਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ।

46. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ

ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਸੀ, ਇਹ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਲਈ ਇਹ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਨੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਕਿਸ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਗੋਲੀ ਮਾਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਰ ਸੱਟ ਬਾਰੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਕਿਹੜੀ ਖਾਸ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

47. ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਆਚਰਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੁਝ ਵੀ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਪੁਲ ਅਤੇ ਚੰਦਨ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਘਰ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ।

48. ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ (ਏ) ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੇ ਗਏ ਫੈਕਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਕਵਰੀ ਮੈਮੋ ਦੇ ਉਲਟ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਦੀ 0.315 ਬੋਰ ਰਾਈਫਲ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ ਪਾਸੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ 8x60 ਬੋਰ ਰਾਈਫਲ (ਅ) ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਬਰਾਮਦਗੀ (c) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਲਾਸ਼ੀ।

49. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਫੈਕਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਉਲਟ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਮਹਾਂਦੀਪੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ 0.315 ਬੋਰ ਰਾਈਫਲ, ਮਿਲੀਮੀਟਰ (ਮਿਲੀਮੀਟਰ) ਵਿੱਚ ਮਾਪ ਵਾਲੀ, ਇੱਕ 8x60 ਬੋਰ ਰਾਈਫਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਬਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ (ਏ 8) ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ (ਏ 5) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 25 ਅਤੇ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਐਕਟ.

50. ਮਾਨਰਥ ਕਾਰਡ ਰਿਕਵਰੀ: ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਦੇ ਮਾਨਰਥ ਕਾਰਡ (ਰੇਲਵੇ ਯਾਤਰਾ ਕਾਰਡ) ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਡ ਦੀ ਮਿਆਦ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਸਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪਾਸ ਜਾਂ ਆਈਡੀ ਕਾਰਡ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਕਾਰਡ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਡ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਵਿਰੁੱਧ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ।

51. ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ: ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਮੋਹਰ ਹੇਠ ਉਕਤ ਲੈਬ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ/ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ/ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਧਾਰਾ 239 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

52. ਆਪਣੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਸਾਲਟੀ ਬਨਾਮ U.P.16 ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ; ਪ੍ਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ 17; ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਗੋਕਰਨ & Ors18; ਮੇਨੇਕਾ ਮਲਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ1

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੇਨਤੀਆਂ:

53. ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਇਸ ਬੈਚ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰੀਨ ਪੀ ਰਾਵਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਸਿਧਾਰਥ ਦਵੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਜਯੰਤ ਮੁਥੁਰਾਜ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਤਨਾਕਰ ਦਾਸ਼, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਬਸਵਾ ਪ੍ਰਭੂ ਪਾਟਿਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲਾਂ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬੰਸੂਰੀ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ। ਸਵਰਾਜ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ। ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ, ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਕੇ. ਮਿਸ਼ਰਾ, ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਲਈ ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਮਾਥੁਰ।

54. ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਐਸ/ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ, ਅਭੈ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਚੰਦੇਲ, ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰ ਏ. ਚੱਕਲੱਬੀ, ਅਵਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਅਭਿਨਵ ਗਰਗ, ਡੀ. ਗਿਰੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਕੁਮਾਰ

ਵਿਨਾਇਕਮ ਗੁਪਤਾ, ਕਾਰਤੀਕੇ ਕਨੋਜੀਆ, ਮੈਸਰਜ਼ ਧਰਮਪ੍ਰਭਾਸ ਲਾਅ ਐਸੋਸੀਏਟਸ, ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਏ.ਓ.ਆਰ., ਸ/ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਦੀਪ ਝਾਅ, ਅਰਜੁਨ ਡੀ. ਸਿੰਘ, ਅਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਧਰਮਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ, ਏ.ਓ.ਆਰ., ਉਦੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਯਾਦਵ, ਸਿਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਲੂਜਾ, ਕੁ. ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਢੱਲ, ਸ. ਨੂਰ ਰਾਮਪਾਲ, ਸ. ਆਸਥਾ ਮਹਿਤਾ, ਸ. ਇਸ਼ਿਤਾ ਸਿਨਹਾ, S/ਸ਼੍ਰੀ ਰੋਹਿਤ ਪਾਂਡੇ, ਮੁਰਾਰੀ ਤਿਵਾੜੀ, ਵਕੀਲ, ਰਾਮਜੀ ਪਾਂਡੇ, AOR, Ms. ਮਨੀਸ਼ਾ ਚਾਵਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਰੁਸਤਮ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਕੁ. ਬੀ.ਐਲ.ਐਨ. ਸ਼ਿਵਾਨੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਦੂਬੇ, ਕੁ. ਹਰਸ਼ਿਤਾ ਰਘੂਵੰਸ਼ੀ, ਕੁ. ਸ਼੍ਰੇਅਸ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਸ਼ੀਵਨ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਐਸ/ਸ਼੍ਰੀ ਕਮਲੇਂਦਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ ਸਿੰਘ, ਏ.ਓ.ਆਰ., ਅਨੁਪਮ ਚੌਧਰੀ, ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਦਿਵੇਦੀ, ਮ੍ਰਿਣਾਲ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਿਸ. ਅਨਾ ਉਪਾਧਿਆਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਆਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਕੁ. ਮਾਨਿਆ ਹਸੀਜਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਐਸ/ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸੁੰਦਰ ਝਾਅ, ਏ.ਓ.ਆਰ., ਪੰਕਜ ਬਿਸਟ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਨੰਦ ਪਾਂਡੇ, ਏ.ਓ.ਆਰ., ਮਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅੰਸ਼ੂਮਨ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਏ.ਓ.ਆਰ.

55. ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਸਪੁਰਦਗੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਾਂਗੇ।

56. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਏ5 ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰੀਨ ਰਾਵਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦੋਹਰੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢਣੇ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਐੱਨ. ਵਿਜੇਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ 20 ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਟਕਲਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ।

57. ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ PW-1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ

ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

i. ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਕੇਸ਼ ਸ਼ੁਕਲਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਜੌਂਗ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ (ਬਿਨਾਂ ਡਰਾਈਵਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ) ਸੀ, ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਨਸੀਮ ਦੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਕਥਿਤ 'ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ' ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੱਚ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ PW-1 ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਲੱਤ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗੋਲੀ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, PW-8 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, PW-1 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਦੀ ਸੱਟ ਉਸ ਦੀ ਖੱਬੀ ਲੱਤ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਸੀ, ਜੋ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੀ ਪਿੱਠ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ।

ii. ਕਿਉਂਕਿ PW-1 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਗੈਰ-ਡਰਾਈਵਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੌਂਗੇ ਵਿਚ ਗੁੱਡਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਘਾਤਕ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ। ਗੈਰ-ਡਰਾਈਵਰ ਪਾਸੇ.

iii. ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜੌਂਗੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ।

iv. ਦੂਸਰੀ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਨੂੰ 16 ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਰਾਜੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

v. PW-5 (ਡਾ. ਪੀ. ਐੱਨ. ਪਯਾ) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਕੇਸ਼ ਸ਼ੁਕਲਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਜੌਂਗਾ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ।

vi. ਪੀਡਬਲਯੂ-9 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਥਾਣੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਪੱਟੀ ਉਸ ਦੇ ਵੱਛੇ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੀ ਸੱਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਦੇ ਪੱਟ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-8 ਤੋਂ ਉਸ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪੱਟੀ ਪੱਟਾਂ 'ਤੇ ਹੋਣੀ ਸੀ।

vii. PW-2 ਨੇ ਇੱਕ 2x2 CM ਜ਼ਖ਼ਮ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਈਫਲ, DBBL, ਜਾਂ ਇੱਕ SBBL ਬੰਦੂਕ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, PW-1 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਵਰਣਨ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਹਥਿਆਰ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਕਿ ਵਾਰਦਾਤ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

58.1 ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ PW-1 ਦੇ ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ PW-1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੇਠਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ:

i. PW-1 ਦੀ ਬੈੱਡ ਹੈੱਡ ਟਿਕਟ ਵਿੱਚ ਐਕਸ-ਰੇ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ii. ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਸ-ਰੇ ਜਾਂ ਇਲਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਕੈਸ਼ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

iii. PW-1 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਐਕਸ-ਰੇ ਰਾਤ 10 ਵਜੇ ਹੋਇਆ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਕਸ-ਰੇ ਵਿਭਾਗ ਦੁਪਹਿਰ 2 ਵਜੇ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ.

iv. PW-1 ਦੀਆਂ ਐਕਸ-ਰੇ ਪਲੇਟਾਂ 'ਤੇ ਮਿਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

v. PW-12 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੀਦੀਨ PW-1, ਰਵੀ ਕਾਂਤ, ਹਰਦਿਆਲ ਅਤੇ ਵਿਪੁਲ ਨੂੰ 28.01.1997 ਨੂੰ ਐਕਸ-ਰੇ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਾਪਸ ਵੀ ਲੈ ਆਇਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਕਸ-ਰੇ ਬਾਰੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1

ਦਾ ਬਿਆਨ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਭੌਤਿਕ ਗਵਾਹ, ਸ਼੍ਰੀਦੀਨ, ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

58.2 ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ PW-1 ਨੂੰ 26.01.1997 ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 27.01.1997 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਹੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਬਿਆਨ ਕਿ ਉਹ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ 09:10 ਵਜੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹਸਪਤਾਲ ਪਰਤਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਰਾਤ 10 ਵਜੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। PW-1 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਿਆ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੁਲਿਸ ਮੀਮੋ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਪੰਜਵੀਂ ਲਾਸ਼ ਰਾਤ 9 ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਜੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਰਾਤ 9 ਵਜੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਜੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਰਾਤ 9 ਵਜੇ ਪੰਜਵੀਂ ਲਾਸ਼ ਮਿਲੀ, ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 8 ਵਜੇ ਦੀ ਤਹਿਰੀਰ ਵਿਚ ਕਰਨਾ ਸੀ। : 30 PM? ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋਂਗ ਦੀ ਵਿੰਡਸਕਰੀਨ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮੋਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸੇ ਬਰਕਰਾਰ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ PW-1 ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-4 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋਂਗਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਡੀਜ਼ਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰੱਖਿਆ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਜੋਂਗ ਨੂੰ ਹਿਲਾਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਟੀਟੂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਝਗੜੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਕੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਸ਼ੁਕਲਾ ਕੋਲ ਡੀਜ਼ਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਐਸਪੀ ਮਾਥੁਰ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਫੈਕਸ ਸੰਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਦਿਆਲ ਦਾ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰਾਤ 8:30 ਵਜੇ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਕਿ ਉਸਨੇ ਹਰਦਿਆਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

58.3 ਸ੍ਰੀ ਰਾਵਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਐਸ.ਪੀ. ਮਾਥੁਰ ਦੁਆਰਾ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਫੈਕਸ ਵਿੱਚ 26.01.1997 ਨੂੰ ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦੀ 315 ਬੋਰ ਰਾਈਫਲ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀ ਮੀਮੋ ਵਿੱਚ ਜੋ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ 8x60 ਬੋਰ ਰਾਈਫਲ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕਿ 8x60 ਬੋਰ ਅਤੇ 315 ਬੋਰ ਦੀ ਰਾਈਫਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹਨ, ਗਲਤ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਤਬਦੀਲੀ 480 ਬੋਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

59.1 ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ PW-2 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣਾ

ਸ੍ਰੀ ਰਾਵਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ.

i. ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦਾ ਆਚਰਣ ਬਹੁਤ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਰਾਤ 10 ਵਜੇ ਹੀ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਸ਼੍ਰੀਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ ਦੀ ਵੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ii. ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚੰਦਨ ਅਤੇ ਵਿਪੁਲ ਨੂੰ ਮੁਹੱਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਘਰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਵਿਪੁਲ ਅਤੇ ਚੰਦਨ ਨੂੰ ਘਰ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਇੱਕ ਭੌਤਿਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ।

59.2 ਸ੍ਰੀ ਰਾਵਲ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਡੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਨ ਵੇਲੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

60.1 ਸ੍ਰੀ ਸਿਧਾਰਥ ਦਵੇ, ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਡੱਬੂ (ਏ 2) ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਦੋ ਧੜੇ ਇੱਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ। ਜੋਂਗਿਆਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਉਣੀਆਂ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ 26.01.1997 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 7.30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਆਪਣੇ ਨੌਕਰ ਲਲਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਕਿ ਬਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਖਰੀਦਣ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋਂਗਾ ਵਿੱਚ ਰਾਕੇਸ਼ ਸ਼ੁਕਲਾ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਮੀਟਿੰਗ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਗਠਨ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਸ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਕੀਤਾ।

60.2 ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਕਦੋਂ ਖਿੰਡਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਦੁਬਾਰਾ ਇਕੱਠਾ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ

ਇਕੱਠ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਨਵਾਬ ਅਲੀ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ.21 ਰਾਜ, ਮਸਾਲਤੀ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ.22 ਰਾਜ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵ ਚਰਨ ਅਤੇ ਓਐਸ23 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਿਰਫ਼ ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਸਬੰਧ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 149, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧੀ ਐਕਟ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ।

61. ਸ਼੍ਰੀ ਜੈਅੰਥ ਮੁਥੁਰਾਜ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ (A4) ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਦੀਆਂ ਅਸੰਭਵਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਕਹਿਣਗੇ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਣਜਾਣ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਗੱਡੀ ਅਚਾਨਕ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇੰਟਰਪੋਲੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੱਟਣ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਵਲ ਵਾਂਗ ਹੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ, ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਪੁਲ ਅਤੇ ਚੰਦਨ ਨੂੰ ਘਰ ਭੇਜਣ ਬਾਰੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਕੌਣ ਲੈ ਗਿਆ, ਇਹ ਭੇਤ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ, ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੇ ਫੈਕਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਸੀਮ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਦੇ ਨਾਮ ਵਾਲੇ ਮਾਨਰਥ ਕਾਰਡ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਡੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਛੂਹਿਆ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਿਜਲੀ

62. ਸ਼੍ਰੀ ਰਤਨਾਕਰ ਦਾਸ਼, ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ (A3) ਅਤੇ ਭਾਨ ਸਿੰਘ (A10) ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਯੂ.ਪੀ. ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 97. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਇਸ ਅਧੀਨਗੀ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਸੱਟਾਂ ਬਾਰੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਵਲ ਵਾਂਗ ਹੀ ਅਧੀਨਗੀ ਦੀ ਲਾਈਨ ਅਪਣਾਈ। ਸ਼੍ਰੀ ਦਾਸ਼ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਉਸਨੇ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਸਿਧਾਰਥ ਦਵੇ ਵਰਗੀ ਦਲੀਲ ਅਪਣਾਈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ।

63. ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਸਾਵਾ ਪ੍ਰਭੂ ਪਾਟਿਲ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ (ਏ 8) ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਦਾ ਨਾਮ ਚੰਦੇਲ ਦੇ ਬੰਦੂਕ ਦੇ ਨਾਲ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੰਦੂਕਧਾਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 8. ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਮੁਵੱਕਿਲ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਪਾਟਿਲ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਨਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਚੰਦੇਲ ਅਤੇ ਰਾਈਫਲ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਧਾਰਾ 313, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਪਾਟਿਲ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਕੇ. ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕਥਿਤ ਫੈਕਸ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਹਨ। ਮਾਥੁਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਐਸ.ਪੀ. ਫੈਕਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸ਼ੋਕ ਸਿੰਘ ਚੰਦੇਲ ਦੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗਨਰ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 27.01.1997 ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 0.315 ਬੋਰ ਦੀ ਰਾਈਫਲ ਲੈ ਕੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਪਾਟਿਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਨੂੰ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਵਸੂਲੀ ਕਿਸੇ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. PW-1 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ.

64. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬੰਸੁਰੀ ਸਵਰਾਜ, ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੇ ਨਸੀਮ (ਏ 6) ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਜਿਸਨੂੰ ਬੰਡੂਕਵਾਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਸੀਮ ਦੀ ਉਮਰ 70 ਸਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਬਾਰੇ ਸਾਂਝੀ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਮੈਮੋ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਫੈਕਸ ਵਿੱਚ ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦੀ 27.01.1997 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ, ਤਾਂ 27.01.1997 ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਮੈਮੋ ਤੋਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਨਸੀਮ ਦੀ ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਇੱਕ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਗਾਹਕ ਤੋਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀਆਂ:

65. ਰਾਜ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਏਐਸਜੀ ਨੇ 26.01.1997 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਅਧੀਨਗੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜੋ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। 5 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਸਾਈਟ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਅਤੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਪਿਕਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਚਿੱਤਰਣ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ, ਉਸਨੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸਥਾਨ, ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਦੱਸਦਿਆਂ ਉਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਚੰਦੇਲ, ਰਘੁਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਨਸੀਮ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਵਿਚ ਸ਼ੁਕਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਨਾਲ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ।

66. ਸਿੱਖਿਅਤ ASG ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਸਨੇ ਰਾਕੇਸ਼ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਰਾਜੇਸ਼ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਸ਼੍ਰੀਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ, ਗੁੱਡਾ, ਅਤੇ ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਕ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਅਕ ਏਐਸਜੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜੋੜਨ ਲਈ।

67. ਸਿੱਖਿਅਤ ਏਐਸਜੀ ਨੇ PW-1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧਤਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪਹੁੰਚ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਟੱਲ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰੇਗੀ ਭਾਵੇਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੋਵੇ।

68. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸਹੀ ਪਹੁੰਚ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਰਕ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਕ ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸਮਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀਆਂ:

69. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਮਾਥੁਰ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਏਐਸਜੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਹਨ। ਉਸਨੇ 1995 ਦੇ ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਅਤੇ ਰਮਾ ਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ। ਸ਼ੁਕਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸ਼ੋਕ ਚੰਦੇਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸ਼ੁਕਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਮਨਸੂਬਾ ਹਨ। ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਮਾਥੁਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਟੁਕੜਿਆਂ ਦੇ ਸੰਕਲਨ ਰਾਹੀਂ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਏਐਸਜੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ:

70. ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ: ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਂਗੇ, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ

ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਦੂਸਰੀ ਆਮ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਕਥਿਤ ਅਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਕੁਝ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੀਸਰੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਦੋ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ।

71. ਮੁਢਲੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ PW-1 ਅਤੇ PW-2 ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗੇ। ਇਹ ਦਲੀਲਾਂ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਵਿਰੋਧਤਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ (ਏ) ਜੋਂਗ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ (ਬੀ) ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤ ਹਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸੱਟਾਂ (ਸੀ) ਐਕਸ-ਰੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਬੈੱਡ ਹੈੱਡ ਟਿਕਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ (ਡੀ) ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ। ਘਟਨਾ ਦਾ ਸਮਾਂ. PW-2 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਾਂਗੇ (a) ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ (b) ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸੱਟਾਂ (c) ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸਦੇ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਵਹਾਰ ਬਾਰੇ।

72. ਅਸੀਂ ਫਿਰ ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਫੈਕਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿਚਲੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗੇ। ਫਿਰ, ਰਿਕਵਰੀ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ (ਏ) ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਰੇਲਵੇ ਮਾਨਰਥ ਕਾਰਡ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ (ਬੀ) ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਬਾਰੇ ਅਧੀਨਗੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗੇ।

ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ:

73. ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਮੁੱਢਲੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਬਰੀ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੋਈ ਠੋਸ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ ਨਾ

ਹੋਣ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।

74. ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੰਦਰਪਾ ਅਤੇ ਓਰਸ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ:

> *"3. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੀਕਰਨਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, "ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ", "ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਆਧਾਰ", "ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਾਲਾਤ", "ਵਿਗੜੇ ਸਿੱਟੇ", "ਚਮਕਦਾਰ ਗਲਤੀਆਂ", ਆਦਿ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਪੀਲ। ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਝਿਜਕ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ "ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਧਦੇ-ਫੁੱਲਦੇ" ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਹਨ।*

75. ਐਮ.ਜੀ. ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ25:

> *16. ...ਪਰ ਅਸਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਭਾਵੇਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ। ਸ਼ਿਓ ਸਵਰੂਪ ਬਨਾਮ ਕਿੰਗ ਸਮਰਾਟ ਅਤੇ ਨੂਰ ਮੁਹੰਮਦ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ [ਏਆਈਆਰ 1945 ਪੀਸੀ 151] ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ...*
>
> *17. ... ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [(1953) ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 418] ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤਾਂ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ "ਬਹੁਤ ਹੀ ਠੋਸ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਣ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਕੁਝ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ,*

ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਿਰਫ "ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਠੋਸ ਕਾਰਨਾਂ" ਜਾਂ "ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਾਰਨਾਂ" ਲਈ ਉਲਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਜਾਂ ਲਚਕੀਲਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 423(1) ਦੀ ਧਾਰਾ (a) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਸ਼ਰਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲਾਰਡ ਰਸਲ ਨੇ ਸ਼ਿਓ ਸਵਰੂਪ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, "ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ" ਸਮੀਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਸੰਵਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ [ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1961 ਐਸ.ਸੀ. 715] ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1962 ਐਸ.ਸੀ. 439] ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

76. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਘੁਰੇ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ 26 ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹਨ:

"**69.** ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿਧਾਂਤ ਉਭਰਦੇ ਹਨ:

1. ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 378 ਅਤੇ 386 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਇਸਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ, ਅਤੇ

ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

2. ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਉਦੋਂ ਰੱਖੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਬਰੀ ਹੋਣਾ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੇਕਸੂਰ ਹੈ।

3. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਭਾਰ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਸੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗਵਾਹ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਰੱਖਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗਲਤ ਮੰਨਣ ਦੇ ਠੋਸ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

70. ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ:

1. ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ "ਬਹੁਤ ਠੋਸ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ" ਹੋਣ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ "ਬਹੁਤ ਠੋਸ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ" ਹੋਣਗੇ। "ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ" ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ:

i. ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ;

ii. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਗਲਤ ਨਜ਼ਰੀਏ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ;
iii. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ "ਨਿਆਂ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਗਰਭਪਾਤ" ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ;

iv. ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪਹੁੰਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ;

v. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਸੀ;

vi. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਭੌਤਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਭੌਤਿਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ / ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਦਿ।

vii. ਇਹ ਸੂਚੀ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸੰਪੂਰਨ।

2. ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਭਾਰ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

3. ਜੇ ਦੋ ਵਾਜਬ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਇੱਕ ਜੋ ਬਰੀ ਹੋਣ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੂਜਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ / ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

77. ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗੇ ਅਤੇ ਦੇਖਾਂਗੇ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

II. ਸਟੇਟਮੈਂਟ

78. ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਦੂਜਾ ਸਾਂਝਾ ਆਧਾਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੰਦੇਲ ਅਤੇ ਸ਼ੁਕਲਾ ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਝਗੜੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਲਈ 'ਨਾਕਾਫੀ' ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਕੋਈ ਉਦੇਸ਼ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਪੁਰਦਗੀ ਨਾਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਜਿੱਠਾਂਗੇ।

79. ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਦੋ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਲ 1995 ਵਿੱਚ ਸੁਮੇਰਪੁਰ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਅਤੇ ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਿਵ ਨਰਾਇਣ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦਾ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ (ਏ.7) ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਨੇ ਰਮਾ ਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ੍ਰੀ ਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ ਦੇ ਭਰਾ) ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਬਿੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਅਤੇ ਰਘੁਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਸਨ। ਦੂਜਾ, ਉਸ ਸਾਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਕਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ, ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਅਤੇ ਰਘੁਵੀਰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਬੰਦੂਕਧਾਰੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸ਼ੁਕਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਰਵੱਈਆ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਤੀਸਰਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਨਸੀਮ ਇਸਲਾਮੀਆ ਇੰਟਰ ਕਾਲਜ ਦਾ ਮੈਨੇਜਰ ਸੀ ਅਤੇ ਕਸਬੇ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲੀ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿਦਿਆ ਮੰਦਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਨਸੀਮ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸ਼ੁਕਲਾ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਨ।

80. ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਅਸ਼ੋਕ ਚੰਦੇਲ ਨਾਲ ਲੰਬੀ ਸਿਆਸੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

> *"13. ਅਸ਼ੋਕ ਚੰਦੇਲ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਲੰਬੀ ਸਿਆਸੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਉਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਅਸ਼ੋਕ ਚੰਦੇਲ ਐਮ.ਐਲ.ਏ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਦੇ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਨ ਉਹ 1996 ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਇਕ ਦੀ ਚੋਣ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਹਾਰ ਗਏ ਸਨ। ਅਸ਼ੋਕ ਚੰਦੇਲ ਦੀ ਸੀ. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਲ 1995 ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਹਾਰ ਗਿਆ ਸੀ।ਸ਼ਿਵ ਨਰਾਇਣ ਮਿਸ਼ਰਾ ਅਤੇ ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਭੈ ਸ਼ੁਕਲਾ ਦੀ ਸੁਮੇਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਸ਼ਰੇਆਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਉਕਤ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਰਾਕੇਸ਼ ਸ਼ੁਕਲਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ. ਰਮਾਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼੍ਰੀਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ ਦੇ ਭਰਾ, ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਪੱਖ*

ਪੂਰਿਆ ਸੀ। ਅਸ਼ੋਕ ਚੰਦੇਲ ਅਤੇ ਰਘੁਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ/ਦੁਖ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ।

14. ਨਸੀਮ ਇਸਲਾਮੀਆ ਇੰਟਰ ਕਾਲਜ, ਹਮੀਰਪੁਰ ਦਾ ਮੈਨੇਜਰ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਦਿਆ ਮੰਦਰ ਹਮੀਰਪੁਰ (ਇੰਟਰ ਕਾਲਜ) ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੈ। ਅਸ਼ੋਕ ਚੰਦੇਲ, ਰਘਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਨਸੀਮ ਆਦਿ ਅਕਸਰ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠਦੇ ਸਨ।

81. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇਹ ਖੋਜ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਉਦੇਸ਼ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ 'ਨਾਕਾਫ਼ੀ' ਹੈ, ਇੱਕ ਅਣਉਚਿਤ ਉਪਾਅ ਹੈ।

82. ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਸਲ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਜੇਨੂ ਮੋਹੀਤੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 27 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ:

"11. ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਾਂ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਠੋਸ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਖੋਜਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ। ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ....

12. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਇੱਕ ਲੋੜੀਂਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਖੋਜਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤੋਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਭਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਲੰਮਾ ਪੈਂਡਾ ਤੈਅ ਕਰਨਗੇ। ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੜੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੋਣ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ

ਸਬੂਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਅੰਤਮ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

83. ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਿਸ਼ਨਪਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ 28 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

"39. ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇ ਪਰ ਜੇਕਰ ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਰਾਦਾ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਤੈਅਸ਼ੁਦਾ ਕਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਰਾਦਾ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਮਹੱਤਵ ਗੁਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਇਰਾਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੇਕਰ ਸਬੂਤ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਯਕੀਨਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੱਖ ਮਨੋਰਥ ਨਹੀਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।"

84. ਸ਼ੀਓ ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"15. ..... ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ.....

ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਘਟਨਾ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਅਦਾਲਤ, ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ

'ਤੇ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੰਸਕਰਣ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ...

16. ਮੌਜੂਦ ਕੇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ, ਇਸ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੌਤਿਕ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ....."

85. ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ 30 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ:

"15. ..... ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਇਰਾਦਾ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਉਪਲਬਧ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ .....

16. ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ, ਸਪੱਸ਼ਟ, ਠੋਸ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮਨੋਰਥ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ..."

86. ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਅਤੇ ਵਜ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਭੜਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ।

III. ਵਾਪਰਨ ਦਾ ਸਥਾਨ

87. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਵਾਪਰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਤੱਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਖੋਜ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਵਾਪਰੀ। ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ:

> *"ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੌਰਾਨ ਨਸੀਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਸੀ।"*

88. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ:

> *"ਘਟਨਾ ਦਾ ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ ਪਰਮਾਨੰਦ ਪੰਡਿਤ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਇਆ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਈਟ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ [ਐਕਸ. A-25], ਅਨਿਰੁਧ ਕੁਮਾਰ ਸਾਹੂ ਦਾ ਘਰ ਨਸੀਮ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਪੱਛਮ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਸਥਿਤ ਹੈ।*
>
> *ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਖੂਨ ਤਾਂ ਪਾਇਆ ਪਰ ਉਥੋਂ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਮਿੱਟੀ ਇਕੱਠੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਉਸਦੀ ਗਲਤੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਈਟ ਮੈਪ [ਐਕਸਹਾ-25] ਵਿੱਚ ਬੀ.ਬੀ. ਸ਼ਬਦ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਲ 12 ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਤੂਸ ਮਿਲੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 6 ਦੇ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 12 ਬੋਰ ਅਤੇ ਪਿੱਤਲ ਦੇ 6. ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਤੂਸ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਇਹ ਬੀ.ਬੀ. ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਕਸ਼ੇ 'ਤੇ ਨਸੀਮ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਅਤੇ ਪਰਮਾ ਪੰਡਿਤ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੜਕ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।"*

89. ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਥਾਨ ਬਾਰੇ ਖੁਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਖੋਜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਨੂੰ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.

IV. ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ

90. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਗੰਭੀਰ ਅਸੰਭਵਤਾਵਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਿਆ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗੇ।

91. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਸ਼ਾਮ 7:30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਵਾਪਰੀ ਅਤੇ ਕਰੀਬ 8-10 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਚੱਲੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-1 ਸ਼ਾਮ 7:50 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਖ਼ੁਦ। ਆਖਰਕਾਰ ਰਾਤ 8:30 ਵਜੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਆਪਣੀ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਰਸਵਤੀ ਸ਼ਰਨ, ਪੀਡਬਲਯੂ-3, ਨੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਤਹਿਰੀਰ ਲਿਖੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਤ 09:00 ਵਜੇ ਥਾਣੇ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਇਆ ਜੋ 09:10 ਵਜੇ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਆਇਆ।

92. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਚਾਰ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ: (i) ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਤਹਿਰੀਰ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਪੰਜ ਲਾਸ਼ਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਰਾਤ 9 ਵਜੇ ਦਾ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਸਪਤਾਲ ਵੱਲੋਂ ਰਾਤ 9 ਵਜੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਪੁਲਿਸ ਮੀਮੋ (ਐਕਸ. ਕਾ.-18) ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਚਾਰ ਲਾਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਦੋ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ (ii) ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। PW-3 ਦੁਆਰਾ ਇੰਨੀ ਲੰਮੀ ਤਹਿਰੀਰ ਲਿਖਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਦੇ 15-20 ਮਿੰਟਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਵਿੱਚ PW-1 ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ (iii) ਇਹ ਵੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗਲਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। FIR ਜਿਸਦੀ ਨਕਲ ਤਹਿਰੀਰ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਦੋਵਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਮੱਗਰੀ ਮਤਭੇਦ ਸਨ (iv) ਅੰਤ ਵਿੱਚ, PW-1 ਦੀ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬੈੱਡ ਹੈੱਡ ਟਿਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਡਿਸਚਾਰਜ ਦਾ ਸਮਾਂ 27.01.1997 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ 26.01.1997 ਨੂੰ ਰਾਤ 09:10 ਵਜੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗੇ।

93. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਡਾਕਟਰ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-8 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਦੋ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਅਰਥਾਤ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਅਤੇ ਹਰਦਿਆਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਮੈਮੋ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਰਾਤ 9 ਵਜੇ ਤੱਕ ਥਾਣੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। PW-8 ਦੇ ਸਬੂਤ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

> *"ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸੱਟਾਂ 26.1.97 ਦੀ ਸ਼ਾਮ 7:30 ਵਜੇ ਆਉਣੀਆਂ ਸੰਭਵ ਹਨ। ਉਸ ਦਿਨ ਮੈਂ ਥਾਣਾ ਕੋਤਵਾਲੀ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਮੈਮੋ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਮੀਮੋ ਰਾਤ 9 ਵਜੇ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਵਿਚ ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋ ਜ਼ਖਮੀ ਵੀ ਆਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਰਾਜੀਵ ਸ਼ੁਕਲਾ ਪੁੱਤਰ ਭੀਸ਼ਮ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸ਼ੁਕਲਾ ਹਨ ਹਰਦਿਆਲ ਵਰਮਾ ਐੱਸ/ਓ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਾਦੇਵ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਸ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਏ-18 ਹੈ, ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।*

94. ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਬੂਤ, ਜਦੋਂ Exb ਨਾਲ ਉਲਟ. Ka18 (ਜੋ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਹੈ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। Exb ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ. ਕਾ-18 ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਲਾਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਦੋ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਰਾਤ 9 ਵਜੇ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਲਾਸ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ।

95. ਅੱਗੇ, PW-1 ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਉਹ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜੋਂਗੇ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਨਹੀਂ ਲੈ ਗਿਆ; ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਹ ਆਟੋਰਿਕਸ਼ਾ ਰਾਹੀਂ ਗਿਆ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਲਾਸ਼ ਅਜੇ ਵੀ ਜੋਂਗੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਉਹ ਥਾਣੇ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। PW-1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

> *"250. ਮੈਂ ਰਿਕਸ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਕੋਤਵਾਲੀ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਘਰੋਂ ਕੁਝ ਔਰਤਾਂ ਆਈਆਂ ਸਨ। ਜੋਂਗਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਲਾਸ਼ ਪਈ ਸੀ।*
>
> *251. ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਕੋਤਵਾਲੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਕਾਲੋਨੀ ਦੀਆਂ (ਅਣਜਾਣ) ਔਰਤਾਂ ਆਈਆਂ*

ਸਨ ਅਤੇ ਪਾਂਡੇ ਜੀ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਉਦੋਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਗਿਆ ਸੀ।"

96. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਲਾਸ਼ਾਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿਚ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਖੋਜ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ।

97. ਦੂਜਾ, ਅਸੀਂ ਤਹਿਰੀਰ ਦੇਖੀ ਹੈ; ਇਹ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕਿ ਤਹਿਰੀਰ 30 ਮਿੰਟਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰਾਤ 9.10 ਵਜੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਕਿਆਸ ਅਰਾਈਆਂ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਲਪਨਾਤਮਕ ਗਣਿਤ ਗਣਨਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 15-20 ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ PW-3 ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਲੇਖਕ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਗਲਾ ਸਿੱਟਾ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਕਟਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਲਿਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਕਿਆਸ ਅਰਾਈਆਂ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਹੈ।

98. ਤੀਸਰਾ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਮਹੇਸ਼ ਸਿੰਘ, ਪੀਡਬਲਯੂ-9, ਜਿਸ ਨੇ ਤਹਿਰੀਕ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਕੇ ਐਫਆਈਆਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਨੇ ਕੁਝ ਗਲਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਬਦ 'ਤਥਾ' ਨੂੰ 'ਐਰ' ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 'ਅਇਆ' ਸ਼ਬਦ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਕਸਾਰਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾਲ ਹੀ, 'ਤਥਾ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਗੋਲਿਆ ਲਾਗੀ' ਵਾਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਦਬਾਅ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਕਾਹਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਭੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮਾਮੂਲੀ ਅਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਭੁੱਲਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ PW-1 ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ

ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਹੈ।

99. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਬੈੱਡ ਹੈੱਡ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਡਿਸਚਾਰਜ ਟਾਈਮਿੰਗ ਬਾਰੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੈ ਕਿ PW-1 ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਹੋਵੇਗਾ।

100. ਤਹਿਰੀਰ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮਿੰਟ-ਦਰ-ਮਿੰਟ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਅਸੰਭਵਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਤਹਿਰੀਰ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਲਈ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੰਮੀ ਆਲੀਆ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਐਮ.ਪੀ.31 ਵਿੱਚ ਦੇਖੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕਮੀਆਂ ਅਤੇ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ:

> *24. ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੀ ਲੰਮੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਕੁਝ ਮਤਭੇਦ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਸੱਚਾ ਗਵਾਹ ਕੁਝ ਅਸੰਗਤ ਵੇਰਵੇ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਝੂਠਾ ਗਵਾਹ ਜੋ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਉਸਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਇੰਨੇ ਅਸੰਗਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਉਸਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ (ਜਾਂ ਤਾਂ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਂ ਇੱਕੋ ਗਵਾਹ ਦੇ ਦੋ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ) ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਨਜ਼ਰੀਆ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇੱਕ ਗੈਰ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਹੈ।*

> *25. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਆਮ ਪ੍ਰਥਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਗਵਾਹ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 155 ਕਿਸੇ ਅਸੰਗਤ ਸਾਬਕਾ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਅਸੰਗਤ ਬਿਆਨ ਗਵਾਹ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ...*
>
> *26. ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਬਿਆਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਬੂਤ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇ। ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਅਸੰਗਤ ਬਿਆਨ ਜੋ "ਵਿਰੋਧੀ" ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ ਗਵਾਹ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਗੇ ...*

101. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਪਰ-ਤਕਨੀਕੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਹੈ; ਐੱਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਅਤੇ ਟੀਅਰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਦੇ ਮਜਬੂਰ ਅਤੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਹਨ।

V. ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ PW-1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ

102. ਫਿਰ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਠੋਸ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ PW-1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਚਾਰ ਗੁਣਾ ਪੇਸ਼ਗੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਤਰਕ ਵੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹਰੇਕ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗੇ।

A. ਜੌਂਗਾ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ

103. ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਧਿਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ 'ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗੋਲੀਬਾਰੀ' ਕੀਤੀ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੋਂਗਾ 'ਤੇ ਕਈ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਛੇਕ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਜੋਂਗਾ ਵਿੱਚ ਵਿੰਡਸਕਰੀਨ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਬੁਲੇਟ ਹੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

104. ਸਬੂਤ ਦਾ ਸਹੀ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ, ਐਮ.ਟੀ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-4, ਨੇ ਵਾਹਨ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਐਕਸ-ਏ2 ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਕਸ. A-2 ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ PW-4 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਹੀ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੋਂਗ ਦੀ ਵਿੰਡਸਕਰੀਨ ਵਿੰਡੋ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੋਰੀ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਸੀਟ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਕਈ ਛੇਕ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੋਂਗਾ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਟਾਇਰ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਖਿੜਕੀ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਛੇਕ ਸਨ। ਡਰਾਈਵਰ ਸਾਈਡ ਦਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਵੀ ਟੁੱਟ ਗਿਆ।

105. ਇਹ ਵਰਣਨ ਕਾ-29 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਜੋਂਗਾ ਦੇ ਜ਼ਬਤੀ ਮੀਮੋ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਜੋਂਗਾ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। PW-4 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

> *"... ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਪਿੱਠ ਵੱਲ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੋਰੀ ਸੀ। ਸਟੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਸੀ। ਬ੍ਰੇਕ ਦੀ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਸੀ। ਬੈਕ ਪੈਡਲ, ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ (ਲਾਈਟ) ਦੀ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਸੀ। ਸੰਚਾਰ ਠੀਕ ਸੀ. ਮੁਅੱਤਲੀ ਠੀਕ ਸੀ। ਟਾਇਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ (ਵਿੰਡਸਕਰੀਨ) ਦੀ ਖਿੜਕੀ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਮੋਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸੀਟ (ਡਰਾਈਵਰ ਸੀਟ) ਵਿੱਚ ਛੇਕ ਸਨ। ਡਰਾਈਵਰ ਦਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਵੀ ਟੁੱਟ ਗਿਆ....*
>
> *9. ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਦੀਆਂ ਖਿੜਕੀਆਂ ਦੇ ਸਾਈਡ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛੇਕ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਪਰਦੇ ਵਿੱਚ ਛੇਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਪਰਦਿਆਂ ਦੇ ਛੇਕ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਬਾਕੀ ਦੇ ਛੇਕ 'ਪਰਦੇ ਦੀ ਤਹਿ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਇੱਕ ਜਾਂ ਅੱਧਾ ਮੋਰੀ ਹੈ, ਉਹ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ।"*

106. ਅਸੀਂ ਜੋਂਗਾ ਦੇ ਜ਼ਬਤੀ ਮੀਮੋ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਕਾਈ ਜਗਹ ਪਰ ਗੋਲੀਆਂ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ", ਭਾਵ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੋਂਗ 'ਤੇ ਕਈ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, PW-4 ਦੁਆਰਾ 25.02.2002 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਨਿਰੀਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜੋਂਗਾ 'ਤੇ ਕਈ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ PW-1 ਦਾ ਸੰਸਕਰਣ ਵੀ ਹੈ।

107. ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-12, ਜਿਸਨੇ ਜੋਂਗਾ ਦਾ ਜ਼ਬਤੀ ਮੀਮੋ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ 12 ਖਾਲੀ ਕਾਰਤੂਸ ਅਤੇ ਜੋਂਗੇ ਦੇ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਅਗਲੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਮਿਲੇ ਸਨ।

108. ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ PW-1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਚੋੜ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਧੀਨਗੀ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ:

> *"...ਮੈਨੂੰ ਛੇਕ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਯਾਦ ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਗਲਾਸ (ਵਿੰਡਸ਼ੀਲਡ) ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮੋਰੀ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਵਾਹਨ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਮੋਰੀ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੀਸ਼ੇ (ਵਿੰਡਸ਼ੀਲਡ) ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਮੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।*

109. ਗਵਾਹੀਆਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋਂਗਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਕਈ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਛੇਕ ਸਨ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿੰਡਸਕ੍ਰੀਨ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਗੋਲੀ ਦਾ ਮੋਰੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ 'ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ' ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਸਬੂਤ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਇਹ ਇੱਕ ਠੋਸ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਰਨ ਹੈ।

ਬੀ.ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸਦੇ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸੱਟਾਂ

110. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀਆਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਨ। ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦੇਵਾਂਗੇ।

111. ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ 'ਤੇ, PW-1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ PW-12 ਦੁਆਰਾ ਉਲੀਕੀ ਗਈ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਤੋਂ, PW-1 ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਜੋਗ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਕੇਸ਼ ਸ਼ੁਕਲਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰੁਕਿਆ। ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਲਲਨ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਹੀ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜੋਗ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ (ਗੈਰ-ਡਰਾਈਵਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ) ਵੱਲ ਚਲਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਕੇਸ਼ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਥੇ ਲੋਕ ਸਨ। ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਪਾਸੇ. ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ:

> *"....ਜੋਗਾ ਨੂੰ ਸੜਕ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰੋਕਿਆ/ਖੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਜੋਗਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਉੱਥੇ ਰੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੈਂ ਸੜਕ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ (ਪਟੜੀ) ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਜੋਗਾ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਸੀ। ਪੂਰਬ ਮੇਰੇ ਘਰ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਗੈਰ-ਡਰਾਈਵਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਜੋਗਾ ਵੱਲ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਪਾਸੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ। ਮੇਰਾ ਨੌਕਰ (ਘਰੇਲੂ ਮਦਦ) ਲੱਲਨ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਇਆ ਸੀ*
>
> *ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਆਈ.ਓ. ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਜੋਗਾ ਸੜਕ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਚਕਾਰ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੜਕ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਆਈ.ਓ. ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਸੜਕ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ (ਸੀਮਾਂਕਿਤ) ਪਰ ਜੋਗਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ..."*

112. ਇਹ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ, ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਬਿਨਾਂ ਡਰਾਈਵਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਸੀ। ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ PW-1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜੋਗ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਢਾਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਗ੍ਹਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ PW-1 ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ

ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਵਾਹਨ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਡਰਾਈਵਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਨਸੀਮ ਦੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਜੋ ਜੋਂਗ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪੇਸ਼ਗੀ ਅਟਕਲਾਂ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜੋਂਗ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਕਾਲਪਨਿਕ ਦਲੀਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ PW-1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

113. ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਜੇਸ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਵਾਬੀ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵੱਲ ਮੋੜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋਂਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਈ ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਸਿਰਫ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਇੱਕ ਗੋਲੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਇੰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਗਲਤ ਪਾਇਆ ਹੈ।

114. ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਸਪਤਾਲ ਵੱਲ ਵਧਣ ਲਈ ਜੋਂਗ ਨੂੰ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਰਮਾ ਪੰਡਿਤ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਰਾਜੇਸ਼ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ 'ਚ ਆਪਣੀ ਰਾਈਫਲ ਨਾਲ ਜੋਗਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਕਈ ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਆਪਣੇ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਜੋਂਗਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਸਾਈਡ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਜੋਂਗ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਲੱਤ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਦੀ ਸੱਟ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਜੇਸ਼ ਸ਼ੁਕਲਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਜੋਂਗਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ ਅਤੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ 'ਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਲੈ ਲਈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਅਹੁਦੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਜੇਸ਼ ਜਿੰਨੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਸੱਟਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣ ਬਾਰੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਪੁਰਦਗੀ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਨਾਂ

ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨਾ ਸੀ।

115. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਮੂਹਿਕ ਹਮਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਤੱਕ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਹਰੇਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਗਣਿਤ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਨਾ ਗੈਰਵਾਜਬ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਬਦੁਲ ਸਈਦ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ:

> *"27. ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਚੰਦ ਖਾਨ ਅਤੇ ਸ਼ਬੀਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਘਟਨਾ ਕੁਝ ਹੀ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸੁਭਾਵਕ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮਿੰਟ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਸਹੀ ਸੰਸਕਰਣ, ਭਾਵ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਸ਼ੁੱਧਤਾ, ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।*
>
> *28. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਜੋ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਖੁਦ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਗਵਾਹ ਖੁਦ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਗਵਾਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਬਿਲਟ-ਇਨ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਲਈ ਉਸਦੇ ਅਸਲ ਹਮਲਾਵਰ(ਆਂ) ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। "ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।"*

116. ਇੱਕ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਬਾਰੇ ਉਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜੇਂਦਰ ਉਰਫ਼ ਰਾਜੱਪਾ ਐਂਡ ਓਰਸ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ:

> *“18. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਾਰਾਇਣ ਚੇਤਨਰਾਮ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ [ਨਾਰਾਇਣ ਚੇਤਨਰਾਮ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, (2000) 8 ਐਸਸੀਸੀ 457: 2000 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 1546] ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ. ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਭੌਤਿਕ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ।*

117. ਇਸ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਅਸੰਭਵਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਜੇਸ਼ ਸ਼ੁਕਲਾ ਨੂੰ 16 ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ, ਰਾਕੇਸ਼ ਅਤੇ ਗੁੱਡਾ ਨੂੰ ਘਾਤਕ ਗੋਲੀ ਲੱਗੀ, ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਗੋਲੀ ਲੱਗੀ।

118. ਫਿਰ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, PW-1 ਦੀ ਸੱਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪੱਟ ਦੇ ਉੱਪਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੋਲੀ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, PW-9 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੱਟੀ PW-1 ਦੇ ਪੱਟ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਸਦੇ ਵੱਛੇ 'ਤੇ ਸੀ। PW-9 ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਉਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ PW-1 ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਬੂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। PW-9 ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਗਣਿਤਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੀ ਸੱਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-8 ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਕਸ-ਰੇ ਵੀ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ PW-1 ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਖੱਬੇ ਪੱਟ 'ਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ, ਜੋ ਕਿ ਸਮਕਾਲੀ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹਨ, ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪੀਡਬਲਯੂ-9 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਲਗਾਤਾਰ PW-1 ਦੀ ਲੱਤ 'ਤੇ ਸੱਟ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੱਛੇ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਸੱਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ PW-1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ PW-1 ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ PW-9 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਖੋਜ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

C. ਐਕਸ-ਰੇ ਅਤੇ ਬੈੱਡ ਹੈੱਡ ਟਿਕਟ

119. PW-1 ਅਤੇ PW-12 ਦੋਵੇਂ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ PW-1 ਆਪਣੀ ਸੱਟ ਦੇ ਦਰਦ ਕਾਰਨ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਹਸਪਤਾਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ PW-1 ਨੂੰ PW-8 ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਲਈ ਐਕਸ-ਰੇ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ PW-1 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਐਕਸ-ਰੇ ਤਿੰਨ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜਾਅਲੀ ਸੀ: (i) ਮੈਡੀਕਲ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਕੋਈ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਬੈੱਡ ਹੈੱਡ ਵਿਚ ਐਕਸ-ਰੇ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਟਿਕਟ, (ii) PW-1 ਦੇ ਐਕਸ-ਰੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਰਾਤ 10 ਵਜੇ ਹੈ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਭਾਗ ਦੁਪਹਿਰ 2 ਵਜੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, (iii) PW-1 ਅਤੇ ਹਰਦਿਆਲ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਜਮ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

120. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਖਰੀ ਦਲੀਲ ਲੈ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗੇ। ਹਰਦਿਆਲ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਪੀਡਬਲਯੂ-8 ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਅਤੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪੁਲਿਸ ਮੈਮੋ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਤ 9 ਵਜੇ ਸਟੇਸ਼ਨ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਰਜਿਸਟਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਹਰਦਿਆਲ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਡੀਕਲ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਦਾ ਬਿਆਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

> *"ਐਂਟਰੀ ਜੋ ਮੈਡੀਕਲ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਡਾਕਟਰ ਖੁਦ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਰੈਫਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮੈਡੀਕਲ ਫੀਸ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਟਾਂ ਕਿਸੇ ਝਗੜੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਕੁੱਟਮਾਰ ਆਦਿ ਕਾਰਨ ਆਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚਾਰਜ ਜਮ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਲਾਜ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਰਿਪੋਰਟ ਮੈਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਹ*

ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਜਖਮੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਹੀਂ ਆਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਫ਼ੀਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਜਬੂਰੀ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਉਸਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾ ਕੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਸੱਟਾਂ ਲਿਖ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਜ਼ਖਮੀ ਤੋਂ ਦਰਖਾਸਤ ਮੰਗਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੁਲਸ ਨਾਲ ਆਉਣ ਲਈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਦਰਖਾਸਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜਖਮੀ ਆ ਕੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ਕਿ ਸੱਟਾਂ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ, ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਉਸਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

121. PW-7, ਰੇਡੀਓਲੋਜਿਸਟ, ਜਿਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਐਕਸ-ਰੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਸ-ਰੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ, PW-8 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਸਲਿੱਪ ਭੇਜੀ ਸੀ। ਉਸੇ ਲਈ. ਡਾਕਟਰ ਪੀਡਬਲਯੂ-8 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰੇਡੀਓਲੋਜਿਸਟ ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਹਰਦਿਆਲ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਜਮ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਅਲੀ ਹਨ, ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰਕਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। PW-1 ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਕਾਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਐਕਸ-ਰੇ ਇੱਕ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ।

122. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਹਰਦਿਆਲ ਦਾ ਐਕਸਰੇ ਰਾਤ 10 ਵਜੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਵਿਭਾਗ ਦੁਪਹਿਰ 2 ਵਜੇ ਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਸ. -ਰੇਅ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"ਮਿਤੀ 27.1.97 ਨੂੰ ਵੀ ਮੈਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਰੇਡੀਓਲੋਜਿਸਟ ਦੀ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ। ਹਸਪਤਾਲ, ਹਮੀਰਪੁਰ। ਉਸ ਦਿਨ ਮੇਰੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਜ਼ਖਮੀ ਰਾਜੀਵ ਸ਼ੁਕਲਾ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਖੱਬੀ ਪੱਟ ਅਤੇ ਖੱਬੀ ਗੋਡੇ ਸਮੇਤ ਸੱਜੀ ਪੱਟ ਦਾ ਐਕਸ-ਰੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭੀਸ਼ਮ ਸ਼ੁਕਲਾ ਆਰ/ਓ ਰਮੇਡੀ ਪੀ.ਐੱਸ. ਕੋਤਵਾਲੀ ਹਮੀਰਪੁਰ ਉਮਰ ਕਰੀਬ 31 ਸਾਲ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਈ.ਐਮ.ਓ. ਐਕਸਰੇ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ

ਹਸਪਤਾਲ ਹਮੀਰਪੁਰ। ਉਹ ਆਪ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਐਕਸ-ਰੇ ਵਿੱਚ ਲੱਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੱਜੀ ਪੱਟ, ਖੱਬੀ ਪੱਟ ਅਤੇ ਖੱਬਾ ਗੋਡਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਗੋਲ ਧਾਤ ਦਾ ਗੈਰ-ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ (ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਕਾਗਜ਼) ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਐਕਸ-ਰੇ ਪਲੇਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦੇ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ ਅਤੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹਨ। ਇਹ ਰਾਜੀਵ ਸ਼ੁਕਲਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਐਕਸ.ਏ.-8 ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਐਕਸ-ਰੇ ਪਲੇਟਾਂ ਐਕਸ.44 ਤੋਂ 46 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

123. ਇਸ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਲੰਬੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਪਹਿਰ 2 ਵਜੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ PW-1 ਅਤੇ ਹਰਦਿਆਲ ਦਾ ਐਕਸ-ਰੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 26.01.1997 ਨੂੰ ਰਾਤ 10 ਵਜੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਮੁੱਦੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਤੁਰੰਤ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਐਕਸ-ਰੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਸ-ਰੇ ਅਤੇ ਬੈੱਡ ਹੈੱਡ ਟਿਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਭੌਤਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ।

ਘਟਨਾ ਸਮੇਂ ਬਿਜਲੀ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ 'ਤੇ ਭੀ

124. PW-1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਆਖਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਮ 07.30 ਤੋਂ 08.45 ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਡੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਬਿਜਲੀ ਵੰਡ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 7.50 ਵਜੇ ਅਕਿਲ ਤੀਰਾਹਾ ਵਿਖੇ ਬਿਜਲੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਟੁੱਟਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ; ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕਾਲੀ ਚੌਰਾਹਾ ਤੋਂ ਦੇਵੀ ਦਾਸ ਤੱਕ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਭਾਸ਼ ਮਾਰਕੀਟ (ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ) ਅਤੇ ਸੂਫੀਗੰਜ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਦੱਸਿਆ

ਗਿਆ ਕਿ ਸ਼ਾਮ 7.50 ਵਜੇ ਤੋਂ 15-20 ਮਿੰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਯਾਨੀ ਕਰੀਬ 7.30 ਵਜੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਟੁੱਟ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟੁੱਟੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਕੇ ਰਾਤ 08.45 ਵਜੇ ਹੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਲਈ ਮਾਰਕੀਟ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ।

125. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਡੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਾਮ 07.30 ਤੋਂ 08.45 ਤੱਕ ਬਿਜਲੀ ਕੱਟ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ, ਭਾਵ ਸੁਭਾਸ਼ ਮਾਰਕੀਟ ਇਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਕਿਲ ਤੀਰਾਹਾ ਨਾਲ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਪੜਾਅ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਚਾਲੂ ਰਹੇ। DW-1, ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ:

> *"..... ਮੈਂ ਇਹ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਅਕਿਲ ਤੀਰਾਹਾ ਤੋਂ ਸੁਭਾਸ਼ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਖੇ ਉਸ ਫੇਜ਼ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜੋ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਿਆ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਫੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪਰ ਤਾਰ ਟੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਜਲੀਕਰਨ ਦੇ ਦੋ ਪੜਾਅ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ ਗਏ। ਅਕਿਲ ਤੀਰਾਹਾ ਸੁਭਾਸ਼ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਖਿਲ ਤੀਰਾਹਾ ਤੋਂ ਸੁਭਾਸ਼ ਬਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਬਿਜਲੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਾਂ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਉੱਥੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ... I*

126. ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈਕੋਰਟ ਸਹੀ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਬੰਦ ਹੋਣਾ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਟਰੀਟ ਲਾਈਟਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੁਭਾਸ਼ ਮਾਰਕਿਟ ਵਰਗੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਕੱਟਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਨਰੇਟਰ ਵਰਗਾ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, DW-1 ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ, "...ਪਰ ਤਾਰ ਟੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਿਜਲੀਕਰਨ ਦੇ ਦੋ ਪੜਾਅ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਕਿਲ ਤੀਰਾਹਾ ਸੁਭਾਸ਼ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਖਿਲ ਤੀਰਾਹਾ ਤੋਂ ਸੁਭਾਸ਼ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਉੱਥੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ... ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ।

127. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ DW1 ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ

PW-1 ਅਤੇ PW-2 ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਡੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ।

128. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ PW-1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। PW-1 ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋਂਗਾ 'ਤੇ ਕਈ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਛੇਕ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ' ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ PW-1 ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ PW-1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗਵਾਹੀ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੀ ਸੱਟ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਗਵਾਹ ਡੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

129. ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ PW-1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਗਾੜਿਤ ਸਿੱਟਿਆਂ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

VI. ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ PW-2 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ

130. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ PW-2 ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: (i) ਉਸ ਨੂੰ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, (ii) ਉਸਦਾ ਸੰਸਕਰਣ PW-1 ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ PW-2 ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਕੌਣ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ (iii) PW-2 ਦਾ

ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸਦਾ ਆਪਣਾ ਭਰਾ ਸ੍ਰੀ ਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ ਨੂੰ ਘਾਤਕ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ, ਉਸਨੇ ਹਸਪਤਾਲ ਨਾ ਜਾਣਾ ਚੁਣਿਆ।

131. ਇਸ ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਕਸ-ਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 'ਤੇ ਸੱਟ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਖੱਬੇ ਲੱਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਧਾਤੂ ਰੇਡੀਓ ਅਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਪਰਛਾਵਾਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ," ਉਸੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਡਾ. ਐਸ.ਕੇ. ਗੁਪਤਾ, PW-7, ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ:

> *"...ਇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਤ ਦੀ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਰੇਡੀਓ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਐਕਸ-ਰੇ ਪਲੇਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ..."*

132. ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਸਬੂਤ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਐਕਸ-ਰੇ ਰਿਪੋਰਟ, ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੁਆਰਾ ਲੱਗੀ ਸੱਟ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

133. ਦੂਜੇ ਅੰਕ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬਦਲਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਅਸੀਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੋਲੀਆਂ ਚੱਲਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ, ਉਹ ਰਾਜੇਸ਼ ਸ਼ੁਕਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਲਲਨ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋਂਗਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਜਾਂਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਚੰਦਨ ਅਤੇ ਵਿਪੁਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਇਹ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ:

> *"18. ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਚੰਦਨ ਜੋਂਗ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਪੁਲ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੇਰੀ ਪਹਿਲੀ ਝਲਕ ਵਿੱਚ ਚੰਦਨ ਜੋਂਗ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਰਾਜੀਵ ਗੱਡੀ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਗੱਡੀ ਤੋਂ ਵਿਪੁਲ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਵਿਪੁਲ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ। ਮੈਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੰਦਨ ਅਤੇ ਵਿਪੁਲ ਨੂੰ ਘਰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ*

ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਹੱਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰ ਨਾਲ ਘਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਾਹਨ ਜਾਂ ਪੈਦਲ ਘਰ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

22. ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਸੀ ਜਦੋਂ ਰਾਜੀਵ ਸ਼ੁਕਲਾ ਰਾਕੇਸ਼, ਗੁੱਡਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਂਤ, ਵੇਦ ਅਤੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਕਿ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਪਲ ਰਾਜੀਵ ਸ਼ੁਕਲਾ ਜੋੜਾ ਵਿਚ ਬੈਠਾ, ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਕਹਿਣ ਅਨੁਸਾਰ ਘਰ ਚਲਾ ਗਿਆ।

29. ਰਾਜੀਵ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਘਰ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੈਂ 'ਦਰੋਗਾ' ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਦੱਸੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।"

134. ਤੀਜੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹਸਪਤਾਲ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਸੜਕ 'ਤੇ ਛੱਡ ਕੇ ਚੰਦਨ ਅਤੇ ਵਿਪੁਲ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਘਰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ, PW-1, ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਹਿਯੋਗੀ, ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ PW-1 ਦੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਨਾ ਸੁਭਾਵਕ ਹੈ। PW-2 ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ PW-1 PW-2 ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਹ ਸੁਭਾਵਕ ਹੈ ਕਿ PW-2 ਉਹਨਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਹੋਰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਸੱਟਾਂ ਵੀ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਪੀੜਤ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਣਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ 34 ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ:

"6. ਫਿਰ ਵੀ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੇ ਚੁੰਗਲ ਵਿੱਚ ਸੀ ਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟਿੱਪਣੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੇਤੁਕੀ ਹੈ. ਕਤਲ ਦਾ ਗਵਾਹ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਦੰਗ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਪਾਗਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਮਦਦ ਲਈ ਰੌਲਾ ਪਾਉਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਦੂਸਰੇ

ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਭੱਜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਦੂਸਰੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਾਹਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਯਥਾਰਥਕ ਅਤੇ ਕਲਪਨਾਹੀਣ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਦਰ ਕਰਨਾ ਹੈ।

135. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, PW-2 ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ PW-2 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।

VII. ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਐਫਆਈਆਰ ਅਤੇ ਫੈਕਸ ਵਿੱਚ ਗੜਬੜੀਆਂ

136. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਫੈਕਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ (ਐਸਪੀ) ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਕਸ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਕੁਝ ਕਥਿਤ ਬਰਾਮਦਗੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਵੀ ਖੰਡਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

137. ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਕਸ ਸੁਨੇਹਾ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਕਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਐਸ.ਪੀ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ 27.06.2002 ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚੇ ਗਏ ਡੀਡਬਲਯੂ-3 ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਗਈ ਇੱਕ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਕਹਾਣੀ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

138. ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਕਸ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ 27.06.2002 ਨੂੰ ਡੀਡਬਲਯੂ 3 ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿਕਲਿਆ, ਫੈਕਸ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫੈਕਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਾਨੀ ਅਤੇ

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਦੋਵਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਬੂਤ ਸਮਕਾਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦਿਖਾਉਣਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਫੈਕਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਡੀਡਬਲਯੂ-3 ਦੇ ਸਬੂਤ ਵੀ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

139. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਸੀਂ ਫੈਕਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਕਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, FIR ਸਟੈਂਡ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਰ ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਫੈਕਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਬਾਰੇ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਘਟਨਾ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਵਾਹਨ 'ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ, ਖਾਲੀ ਕਾਰਤੂਸ, ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਖੂਨ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਫੈਕਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਰੀ ਗਈ ਇੱਕ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰੋ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟੀਟੂ ਪੀੜਤਾਂ ਉੱਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਫੈਕਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ 0.315-ਬੋਰ ਰਾਈਫਲ ਦੀ ਅਖੌਤੀ ਰਿਕਵਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਰਿਕਵਰੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਵਾਂਗੇ।

140. ਫੈਕਸ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨੁਕਸ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਦਾਰ ਜਾਂਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਬੂਤ ਦੇ ਹੋਰ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟੁਕੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਪੀ.36 ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

> *"5.....ਨੁਕਸਪੂਰਣ ਜਾਂਚ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਦੇ*

ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਡਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਜਾਂਚ ਨੁਕਸਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ...।"

141. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੀ. ਮੁਨੀਅੱਪਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

55. ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਦਾਰ ਜਾਂਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਈਓ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਕੁਤਾਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਕੁਤਾਹੀ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਨੁਕਸ ਆਪਣੇ ਆਪ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਂਚਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਦੁਆਰਾ ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਭੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਆਦਿ ਕਾਰਨ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਨੇ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇਕੱਲਾ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ...।"

VIII. ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਅਤੇ ਆਮ ਵਸਤੂ

142. ਸ੍ਰੀ ਸਿਧਾਰਥ ਦਵੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਗਤ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਕਾਰ ਜਾਂ ਉਸਾਰੂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤਾਂ ਹੀ ਪੱਕੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

143. ਸਪੁਰਦਗੀ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਆਮ ਵਸਤੂ ਦੇ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 149, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਦਵੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਸਾਂਝੀ ਚੀਜ਼ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਆਏ ਅਤੇ ਨਸੀਮ ਦੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋਗਿਆਂ 'ਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸਤਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਨਸੀਮ ਦੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਰਮਾ ਪੰਡਿਤ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਵਜੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਬੇਨਤੀਆਂ ਮਾਮੂਲੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਅਮਜ਼ਦ ਅਲੀ ਉਰਫ਼ ਅਮਜ਼ਦ ਖਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ 38 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

> *"5. ....ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਵਸਤੂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਆਮ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਦੋ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਹਮਲੇ ਦਾ ਢੰਗ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ। ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਮਨਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਵਸਤੂ ਈਓ ਤਤਕਾਲ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ...."*

144. ਭਾਰਗਵਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿ:

“14. "ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ" ਇੱਕ "ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ" ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਸੰਗੀਤ ਸਮਾਰੋਹ ਅਤੇ ਮਨਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਹਰ ਇੱਕ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਵਸਤੂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਪੰਜ ਜਾਂ ਵੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ "ਆਮ ਵਸਤੂ" ਦਾ ਪਤਾ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ, ਅਤੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਵਿਹਾਰ ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਘਟਨਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਆਮ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ, ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 141 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਅਸੈਂਬਲੀ ਜੋ ਇਕੱਠੀ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼, ਜੋ ਕਿ ਸਭਾ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਵੇ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਰਾਦੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪਦਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਸੈਂਬਲੀ, ਜੋ ਇਸਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਇਹ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ.

145. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, PW-1 ਨਸੀਮ ਦੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀ ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਰਘੁਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗਰੋਹ ਦਾ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਨਸੀਮ ਦੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਰਗੁਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਜੋਗਿਆਂ 'ਤੇ ਹਥਿਆਰ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ PW-1 ਅਤੇ PW-2 ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਪਰਮਾ ਪੰਡਿਤ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਧਿਰ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਪੁਲ ਅਤੇ ਚੰਦਨ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਉਤਾਰਿਆ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵੱਲ ਜੋਗਿਆਂ ਨੂੰ

ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਪਰਮਾ ਪੰਡਿਤ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਜੋੰਗਿਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਵਿਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਕਿ "ਸ਼ੁਕਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ" ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਘੁਵੀਰ ਸਮੂਹ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਕਦੋਂ ਤੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਪਰਮਾ ਪੰਡਿਤ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਵਜੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਥਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੂਰੀ ਸਿਰਫ ਹੈ। 50-75 ਮੀਟਰ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਪਰਿਆ। ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਲਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਭੂਪੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ.40 ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ:

> *"14.....ਜਿੱਥੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਦੀ ਆਮ ਗੱਲ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਧਾਰਾ 149 ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਅਤੇ ਕੀ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਆਮ ਵਸਤੂਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 141 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਆਮ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਵਾਈ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਲੋੜ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੈਂਬਲੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। 'ਆਬਜੈਕਟ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ। 'ਆਮ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਵਸਤੂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ, ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ*

ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਪਸੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅਪਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਬਣ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 149 ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀ 'ਕੌਮਨ ਆਬਜੈਕਟ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ 'ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ' ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਸਤੂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਆਮ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਸਤੂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਸਤੂ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਬਿੰਦੂ ਤੱਕ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਕੋਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਚਨਬੱਧ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਵਸਤੂ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇੱਕੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

146. ਇਸ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਾਦਿਕ ਉਰਫ਼ ਲਾਲੋ ਗੁਲਾਮ ਹੁਸੈਨ ਸ਼ੇਖ ਅਤੇ ਓਐਸ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ 41 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਆਯੋਜਿਤ:

"18. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਵਸਤੂ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਹਾਰਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਘਟਨਾ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ

ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸੀ। ਆਮ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ।"

147. ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 149 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਅਤੇ ਆਮ ਵਸਤੂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ।

IX. ਹਥਿਆਰ, ਰੇਲਵੇ ਮਾਨਰਥ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ

A. ਅਸ਼ੋਕ ਚੰਦੇਲ ਦੇ ਰੇਲਵੇ ਮਾਨਰਥ ਕਾਰਡ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ

148. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਰੇਲਵੇ ਮਾਨਰਥ ਕਾਰਡ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋ-ਗੁਣਾ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਪਹਿਲਾਂ, ਰੇਲਵੇ ਕਾਰਡ ਦੀ ਮਿਆਦ 12.01.1994 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਘਟਨਾ 1997 ਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਰੇਲਵੇ ਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੂਜਾ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਕਾਰਡ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਭੌਤਿਕ ਵਸਤੂਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸੀਲ ਅਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡਾਇਰੀ ਐਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਰੇਲਵੇ ਮਾਨਰਥ ਕਾਰਡ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ।

149. ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਲਪਨਾਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗ ਚੁੱਕਾ ਕਾਰਡ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਮਿਆਦ ਪੁੱਗ ਚੁੱਕੇ ਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਅਸਧਾਰਨ ਜਾਂ ਅਸਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕ ਇਹ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਪੀਡਬਲਯੂ-12 ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਰੇਲਵੇ ਮਾਨਰਥ ਕਾਰਡ ਮਿਲਿਆ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਰਿਕਵਰੀ ਵਿੱਚ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਨਰਥ ਕਾਰਡ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਆਈਓ ਵੱਲੋਂ ਉੱਥੇ ਕਾਰਡ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ

ਕੋਈ ਪੁਰਾਣੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2, ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।

B. ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ

150. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਤੱਥਾਤਮਕ ਪਿਛੋਕੜ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

151. ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-12, ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਖਬਰ ਤੋਂ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਚਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਸੀਮ ਦੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸਨੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਆਫਤਾਬ ਅਲੀ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-11, ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਨੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਨਸੀਮ (A6), ਭਾਨ ਸਿੰਘ (A10), ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ (A7), ਅਤੇ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ (A8) ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ (ਏ.8) ਕੋਲੋਂ ਇਕ 8x60 ਬੋਰ ਦੀ ਰਾਈਫ਼ਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੇਟੀ 'ਚੋਂ 10 ਪਿੱਤਲ ਦੇ ਕਾਰਤੂਸ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ | ਪੀਡਬਲਯੂ-11, ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਆਫਤਾਬ ਅਲੀ ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਨਤਕ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਖਤਰੇ ਦੇ ਖਦਸ਼ੇ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਿਕਵਰੀ ਮੀਮੋ, ਐਕਸ. ਕਾ-24, ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾੜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਡੀ. ਪੀਡਬਲਯੂ-14 ਦੇ ਐਸਪੀ ਸੁਖਰਾਮ ਸੋਨਕਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-12 ਨੇ ਸੀਬੀਸੀਆਈਡੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਇੱਕ ਰਾਈਫ਼ਲ ਸਮੇਤ 18 ਗੋਲੀਆਂ, ਬੈਲਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦਸ ਅਤੇ ਰਾਈਫ਼ਲ ਦੇ ਬੱਟ ਕਵਰ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਠ ਗੋਲੀਆਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। A8).

152. ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੇ ਦੋ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਰਿਕਵਰੀ ਫੈਕਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 0.315 ਬੋਰ ਦੀ ਰਾਈਫਲ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਨਾ ਕਿ 8x60-ਬੋਰ ਦੀ ਰਾਈਫਲ। ਦੂਸਰਾ, ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਰਿਕਵਰੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

153. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫੈਕਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਫੈਕਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸਿਰਫ ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ; ਭਾਵ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਫੈਕਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਕਵਰੀ ਹਥਿਆਰ ਨੂੰ 0.315-ਬੋਰ ਰਾਈਫਲ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਰਿਕਵਰੀ ਮੀਮੋ, ਐਕਸ.ਬੀ. Ka-24, ਹਥਿਆਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ 8x60-ਬੋਰ ਰਾਈਫਲ ਵਜੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

154. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਮੰਨਿਆ ਜਿਸਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਗਲਤ ਹਨ। ਇੱਕ 0.315 ਬੋਰ ਰਾਈਫਲ ਅਤੇ ਇੱਕ 8x60-ਬੋਰ ਰਾਈਫਲ ਵਿੱਚ ਮਾਪ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਕ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਮਹਾਂਦੀਪੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

> *"ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ 315-ਬੋਰ ਦੀ ਰਾਈਫਲ 8x60-ਬੋਰ ਦੀ ਰਾਈਫਲ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਗਲਤ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਮਹਾਂਦੀਪੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ 8mm ਰਾਈਫਲ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ .315 ਬੋਰ ਰਾਈਫਲ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ, ਇਸਦਾ ਮਾਪ ਇੰਚ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਹਾਂਦੀਪੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ, ਇਸਦਾ ਮਾਪ mm ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ., ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਖੋਜ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦਿੱਤੇ ਤਰਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗਲਤ ਖੋਜ ਹੈ।*

155. ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਕੋਲ ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਵਿਗੜੇ ਹੋਏ ਸਿੱਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਠੋਸ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਧਾਰ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ, ਸਾਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਟੇ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨੀ ਪਈ।

156. ਸੰਧੀ, ਡਬਲਯੂ.ਐਚ.ਬੀ. ਮੌਜ਼ਰ ਰਾਈਫਲ ਅਤੇ ਪਿਸਤੌਲ 42 'ਤੇ ਸਮਿਥ, 'ਮਾਉਜ਼ਰ ਸਪੋਰਟਿੰਗ ਰਾਈਫਲਜ਼' ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਤਹਿਤ 8x60 ਸਪੋਰਟਿੰਗ ਰਾਈਫਲ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵੇਰਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

> *"ਇਹ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਲਈ ਜਰਮਨੀ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਘਰੇਲੂ ਖਪਤ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸੀ. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਸਿੰਗਲ-ਟਰਿੱਗਰ ਅਤੇ ਡਬਲ-ਟਰਿੱਗਰ ਦੋਵਾਂ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।*
>
> *ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਆਮ ਬੈਰਲ ਲੰਬਾਈ 24 ਇੰਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।*
>
> *24-ਇੰਚ ਦੇ ਸਟੈਂਡਰਡ ਕੈਲੀਬਰਸ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਨ: 7x57mm (.276), 8x60mm (.315), 9x57mm (0.355) ..."*

157. ਦੂਜੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਰਿਕਵਰੀ 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਸ਼ੱਕ ਬਾਰੇ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪੀਡਬਲਯੂ-10, ਪੀਡਬਲਯੂ11 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-12 ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਬਿਆਨ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਈਫਲ ਅਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਬਾਰੇ ਲਗਾਤਾਰ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

158. ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ, ਮੁੰਨਾ ਲਾਲ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-10, ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ:

> *"...ਉਸ ਦਿਨ 11.50 ਵਜੇ ਐਸਐਚਓ ਲਾਲਮਨ ਵਰਮਾ, ਐਸਆਈ ਆਰ.ਐਸ. ਤਿਵਾੜੀ, ਐਸ.ਆਈ ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ, ਸੀ.ਟੀ. 621 ਕਮਲੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਸੀ.ਟੀ. 154 'ਤੇ ਆਫਤਾਬ ਅਲੀ ਜੀਪ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਸਮੇਤ ਥਾਣੇ 'ਚ ਆਏ ਅਤੇ ਚਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨਸੀਮ ਅਹਿਮਦ, ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ, ਮਾਨ ਸਿੰਘ, ਮਾਨ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਥਾਣੇ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਰਾਈਫਲ ਦਾ ਇੱਕ ਸੀਲਬੰਦ ਬੰਡਲ ਅਤੇ ਕਾਰਤੂਸ ਦਾ ਇੱਕ ਸੀਲਬੰਦ ਬੰਡਲ ਅਤੇ ਨਮੂਨਾ ਸੀਲ ਵੀ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਾਈਫਲ ਅਤੇ ਕਾਰਤੂਸ ਦਾ ਇੱਕ ਰਿਕਵਰੀ ਮੀਮੋ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੈਮੋ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ 25 ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਚੰਦੇਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ 27 ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਤਹਿਤ*

ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਮੋਹਰ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਲੇਖ ਮਲਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ..."

159. ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਆਫਤਾਬ ਅਲੀ, PW-11 ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ:

"...ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ, ਨਸੀਮ, ਮਾਨਸਿੰਘ, ਸ਼ਿਆਮਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਹੀ ਵਾਲੇ ਸਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਫੜ ਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਨਾਂ ਪਤਾ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਇਕ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਨਸੀਮ ਦੱਸਿਆ, ਦੂਜੇ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ ਦੱਸਿਆ, ਤੀਜੇ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਭਾਨਸਿੰਘ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦੱਸਿਆ। ਜਦੋਂ ਐੱਸਐੱਚਓ ਨੇ ਉਕਤ ਚਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਤਾਂ ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚੋਂ ਇਕ ਰਾਈਫਲ ਅਤੇ ਹਰੇ ਰੰਗ ਦੀ ਕਾਰਤੂਸ ਦੀ ਪੇਟੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ, ਜਿਸ 'ਚ 10 ਕਾਰਤੂਸ ਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਰਾਮਸਕਲ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਲਾਲਮਨ ਵਰਮਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਜ਼ਬਤੀ ਦਾ ਮੈਮੋ ਲਿਖਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਇਆ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦਸਤਖਤ ਲਏ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ। ਰਾਮਫਲ ਨੇ ਕਾਰਤੂਸ ਅਤੇ ਪੇਟੀ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਨਮੂਨਾ ਸੀਲ ਬਣਾਇਆ. ਕੋਈ ਵੀ ਜਨਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਕਾਰਨ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਮੈਮੋ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾੜ ਕੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।'

160. ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਲਾਲਮਨ ਵਰਮਾ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-12 ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ:

ਬੇਤਵਾ ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਤੋਂ ਚੱਲਦੇ ਹੋਏ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਨਸੀਮ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਅੱਗੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਚਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਏ ਅਤੇ ਮੁਖਬਰ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਮਿਤੀ 27.1. ਨੂੰ ਚਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। 97 ਸ਼ਾਮ 6.30 ਵਜੇ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਪਤਾ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਨਸੀਮ ਪੁੱਤਰ ਹਮੀਦ ਦੱਸਿਆ, ਦੂਜੇ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬੀਰਬਲ, ਤੀਜੇ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਭਾਨ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਦੱਸਿਆ। ਦਲਗਜਨ ਸਿੰਘ ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਤਿੰਨਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਤਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨਸੀਮ, ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਪਰ ਇੱਕ ਰਾਈਫਲ ਐਨ.ਪੀ. ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਕਲੋਲੀ ਜਾਰ ਭਾਗ ਲਾਲਪੁਰਾ ਜਿਲ੍ਹਾ ਦੇ ਕਬਜੇ ਵਿਚੋਂ (ਨੰਬਰ 20260)

ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ। ਹਮੀਰਪੁਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਮਰ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹੀ ਪੇਟੀ ਵਿਚੋਂ 10 ਪਿੱਤਲ ਦੇ ਕਾਰਤੂਸ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਸ.ਐਸ. ਆਰ.ਐਸ. ਤਿਵਾੜੀ ਟਾਰਚ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਅਸ਼ੋਕ ਚੰਦੇਲ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਮੋ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਲਏ ਗਏ, ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦਾ ਮੀਮੋ Ex.A-24 ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।"

161. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ (ਏ 8) ਪਾਸੋਂ 8x60 ਬੋਰ ਦੀ ਰਾਈਫਲ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ, ਏ 6, ਏ 7 ਅਤੇ ਏ 10 ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਹਥਿਆਰ, ਗੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੇ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟ, ਇਕਸਾਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ, ਇਸ ਲਈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਗਲਤ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀਆਂ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦੇ ਇਹ ਠੋਸ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ ਸਨ।

162. ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਨੀ ਗਈ ਹਰੀ ਪੱਟੀ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ PW-12 ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਬੈਲਟ ਵਿੱਚੋਂ 10 ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਤੂਸ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਸਨ, PW-14 ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ PW-12 ਨੇ CBCID ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ 18 ਗੋਲੀਆਂ (10 ਬੈਲਟ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਅਤੇ ਰਾਈਫਲ ਦੇ ਬੱਟ ਤੋਂ ਅੱਠ) ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਤੋਂ।

163. ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, PW14 ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ PW-12 ਨੇ CBCID ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਖੁਦ ਰਿਕਵਰੀ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਰਿਕਵਰੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

164. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ PW-1 ਅਤੇ PW-2 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਅੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਮਕਾਲੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। , ਕੁਝ ਮਾਮੂਲੀ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਕੱਪੜੇ, ਕੁਝ ਹੋਰ ਹਥਿਆਰ, ਆਦਿ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹੀਆਂ ਹਨ। ਲਕਸ਼ਮਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ 43 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

> *"9. ਮਾਨਸਿੰਘ [ਸਟੇਟ ਆਫ਼ ਐਮ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਮਾਨਸਿੰਘ, (2003) 10 ਐਸਸੀਸੀ 414 : (2007) 2 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 390] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦਾ ਨਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ"।*
>
> *9.1 ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਬਦੁਲ ਸਈਦ [ਅਬਦੁਲ ਸਈਦ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਐਮ.ਪੀ., (2010) 10 ਐਸਸੀਸੀ 259 : (2010) 3 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 1262] ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹਮਲਾਵਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਗਵਾਹਾਂ ਲਈ ਹਰੇਕ ਹਮਲਾਵਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੇਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ"। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਜਦੋਂ ਘਟਨਾ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੁਭਾਵਕ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦਾ ਸਹੀ ਸੰਸਕਰਣ ਹਰ ਮਿੰਟ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਸ਼ੁੱਧਤਾ, ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ"। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਜਿੱਥੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਗਵਾਹ ਖੁਦ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਗਵਾਹ ਹੈ ਜੋ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਲਈ ਉਸਦੇ ਅਸਲ ਹਮਲਾਵਰ(ਆਂ)*

ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ"। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਇਸ ਲਈ, ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਅਤੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਆਧਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ"।

9.2 ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਾਮਵਿਲਾਸ [ਰਾਮਵਿਲਾਸ ਬਨਾਮ ਐਮਪੀ ਸਟੇਟ, (2016) 16 SCC 316 : (2016) 4 SCC (Cri) 850] ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਗਵਾਹ ਬਹੁਤ ਭਾਰ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਠੋਸ ਅਤੇ ਠੋਸ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।" ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ"।

165. ਐਮ ਨਾਗੇਸ਼ਵਰ ਰੈੱਡੀ ਬਨਾਮ AP44 ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

"16. ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹਾਂ-ਚਸ਼ਮਦੀਦਾਂ/ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਡਾ/ਭੌਤਿਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ 1 ਤੋਂ 3 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, PW 6 ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ 1 ਤੋਂ 3 ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ PW 1, PW 3 ਅਤੇ PW 5 ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਸਿਰਫ਼ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਗਵਾਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 1, ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਦੇ ਬਿਆਨ/ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। , PW 5 ਅਤੇ PW 6 ਅਤੇ PW 7 ਵੀ।

19. ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰਕ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬੇਲੋੜੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨੂੰ ਭਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਉਹ ਭੌਤਿਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਪੂਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ

ਕੇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। PW 6 ਇੱਕ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਕੈਟੇਨਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਹੈ।"

X. ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ

166. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਖਰੀ ਬੇਨਤੀ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 293 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਸਿਰਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰ/ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ/ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀ. ਦੂਜਾ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਲਈ ਸਿਰਫ 8x60 ਬੋਰ ਦੀ ਰਾਈਫਲ ਭੇਜੀ ਸੀ ਪਰ 0.315 ਬੋਰ ਦੀ ਰਾਈਫਲ ਭੇਜਣ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

167. ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੀ ਇਹ ਖੋਜ ਹੈ ਕਿ 8x60 ਬੋਰ ਰਾਈਫਲ ਅਤੇ 0.315 ਬੋਰ ਰਾਈਫਲ ਇੱਕ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ, ਸੈਕਸ਼ਨ 293 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਾਰਟਰੀ ਦੇ "ਡਾਇਰੈਕਟਰ [, ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ] ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਮਾਹਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 293(4)(e) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਟੇਟ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਾਰਟਰੀ"।

168. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਉੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਿਆ ਅਤੇ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

> *"....ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਮੋਹਰ ਅਤੇ ਹਸਤਾਖਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵੱਲ ਮੇਰਾ*

ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਮੋਹਰ 'ਤੇ ਇਹ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਅੱਗੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਅੱਗੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ" ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ, ਕੁਝ ਜਗ੍ਹਾ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਮੋਹਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਕਿਸੇ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਕਿਸੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਫ਼ਸਰ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਧਾਰਾ 23 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ..."

169. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ "ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਮੋਹਰ ਅਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ" ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"...ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸਨੇ F.S.L. ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 293 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਕਿਸੇ ਮਾਹਿਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ 'ਤੇ ਉਕਤ ਲੈਬ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ/ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ/ਸਹਾਇਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੋਹਰ ਹੇਠ ਉਕਤ ਲੈਬ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ/ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ/ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ E.C.-12 ਨੂੰ 8 x 60 ਬੋਰ ਰਾਈਫਲ ਦੁਆਰਾ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ .315 ਬੋਰ ਰਾਈਫਲ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ..."

170. ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਮਸਤ ਰਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਵਾਬ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 293

ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

> *"6. ਦੂਸਰਾ, ਜਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਮਾਹਿਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ। ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਮਾਹਿਰ (ਐਕਸ. ਪੀ-ਐਕਸ) ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਇਕ ਜੂਨੀਅਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਜੂਨੀਅਰ ਸਾਇੰਟਿਫਿਕ ਅਫਸਰ (ਬੈਲਿਸਟਿਕ) ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 293 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਉਸਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਬੂਤ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਤਰਕ ਵੀ ਸਾਡੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਗਲਤ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਾਰਟਰੀ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਕਸਟ. ਪੀ-ਐਕਸ) ਕੇਂਦਰੀ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਾਰਟਰੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਜੂਨੀਅਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਫਸਰ (ਬੈਲਿਸਟਿਕ) ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਹੇਠ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਮਾਹਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜ਼ਾਬਤਾ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 293(1) ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜੋ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਮਾਹਰ ਦੇ ਹੱਥ ਹੇਠ ਰਿਪੋਰਟ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਕੋਰਸ ਵਿਚ ਰਿਪੋਰਟ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ, ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 293 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਲਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੂਨੀਅਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਧਾਰਾ 293 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। 4) ਧਾਰਾ 293 ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਛੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ।*

13. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ 1, 3 ਅਤੇ 4 ਦੀ ਇਕਸਾਰ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਡਾ. ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਮਹਾਜਨ ਦੀ ਰਾਏ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਗਿਆ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।"

171. ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਆਈ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 293(4) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਿਮਾਚਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਮਸਤ ਰਾਮ, ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਸੀ।

ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (PW-1):

172. PW-1 ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੋਂ ਮੌਤ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਭਤੀਜੇ (ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਦੇ ਬੇਟੇ) ਨੂੰ ਵੀ ਉਸੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਤਲ ਹੁੰਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਾਂਝੇ ਲਈ PW-1 ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਧੜੇ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਦੁਰਲੱਭ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। .

173. PW-1 ਨੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀਆਰਐਲ) ਨੰ. 57/2022 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। 5, ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਬੇਲੋੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਦੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ (ਏ5) ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ

ਅਧੀਨ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ (ਏ 5) ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਿੱਟਾ:

174. ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਰੇਕ ਨੁਕਤੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹਰੇਕ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਤਰਕ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਲਟਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਠੋਸ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਗਰਭਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਦਾ. ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ:

I. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਗਾੜਿਤ ਸਿੱਟੇ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਠੋਸ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ।

II. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਸ਼ੁਕਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਧਿਰ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਰੱਖੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਨੋਰਥ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਕੇਸ ਹੈ। ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤ।

III. ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖੁਦ ਘਟਨਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਨਤੀਜੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ

ਲਈ, ਸਿਰਫ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲ.

IV. (ਏ) ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ (ਬੀ) ਤਹਿਰੀਰ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਸੰਭਵਤਾ (ਸੀ) ਐਫਆਈਆਰ (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਬੈੱਡ ਹੈਡ ਟਿਕਟ, ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਰੀਆਂ ਮਤਭੇਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

V. ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਘਟਨਾ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹਨ, (ਏ) ਜੋੜ 'ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ, (ਅ) ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ PW-1 ਬਿਆਨ, (c) ਐਕਸ-ਰੇ ਅਤੇ ਬੈੱਡ ਹੈੱਡ ਟਿਕਟ ਦਾ ਸਮਾਂ, ਅਤੇ (d) ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੇਨਤੀਆਂ ਉਲਟ ਹਨ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਲਈ. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ PW1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਅਨੁਮਾਨ ਸਬੂਤ ਦੀ ਗਲਤ ਪੜਚੋਲ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਗਰਭਪਾਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਖੋਜ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

VI. ਫੈਕਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਬਦਲਵੀਂ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਡੀਡਬਲਯੂ-3 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਫੈਕਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਨਹੀਂ ਹਨ. ਕੋਈ ਸਬੂਤ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤੱਥ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ

ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਕਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਡੀਡਬਲਯੂ -3 ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਕਹਿਣ ਲਈ. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ। ਚੰਦਰਪਾ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਹੈ। v. ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ 47 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

VII. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਵਸਤੂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਇੱਕ ਆਮ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਜ਼ਦ ਅਲੀ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ 48, ਭਾਰਗਵਨ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ 49 ਅਤੇ ਭੂਪੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂ ਪੀ 50 ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ।

VIII. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਬਾਰੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇੱਕ ਵਿਪਰੀਤ ਖੋਜ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ 8x60-ਬੋਰ ਰਾਈਫਲ ਨੂੰ 0.315 ਬੋਰ ਦੀ ਰਾਈਫਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸਮਝਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਕਨੀਕੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਘੋਖਿਆ ਅਤੇ ਐਕਸਟਰੈਕਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੰਤਰ ਸਿਰਫ ਮਾਪ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇੱਕ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਮਹਾਂਦੀਪੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਗੜੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਠੋਸ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ ਸਨ।

IX. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਨਸੀਮ (A6), ਭਾਨ ਸਿੰਘ (A10), ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ (A7), ਅਤੇ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ (A8) ਦੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ, PW-10, PW-11, ਅਤੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਬੋਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। PW-12. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ ਸ਼ੱਕੀ ਸੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

X. FSL (ਬੈਲਿਸਟਿਕ) ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕਿ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 293 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਮਸਤ ਰਾਮ 51 ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਕਿਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਪਿਆ।

175. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦੇਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 946-947/2019, ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ @ ਡੱਬੂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1030-1031/2019 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.-1209/12012 ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1804-1805/2019, ਭਾਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1980-1981/2019, ਸਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1279-1280/2019 ਅਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.ਐਮ. ਸਰਕਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5123/2002 ਮਿਤੀ 19.04.2019 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। ਸਾਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਘੁਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ 15.08.2022 ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ, ਉਸਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1046-1047/2019 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜੀਵ ਸ਼ੁਕਲਾ (PW-1) ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ SLP (Crl.) ਨੰਬਰ 10742/2019 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

176. ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ (PW1) ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (Crl.) ਨੰਬਰ 57/2022 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

177. ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬਿਭੂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ ਬੋਸ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

(ਸਹਾਇਕ: ਅਰਸ਼ ਚੌਧਰੀ, ਐਲਸੀਆਰਏ)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate